

Antti Virkkunen

Metsäalan tunnettavuuden parantaminen Etelä-Pohjanmaalla

Imagon parantaminen ja tunnettavuuden lisääminen peruskoulun
yläluokkalaisissa

Opinnäytetyö

Kesä 2018

SeAMK Ruoka

Metsätalousinsinööri (ylempi AMK), Maaseudun kehittäminen

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: SeAMK Ruoka

Tutkinto-ohjelma: Metsätalousinsinööri (ylempi AMK), Maaseudun kehittäminen

Tekijä: Virkkunen Antti

Työn nimi: Metsäalan tunnettavuuden parantaminen Etelä-Pohjanmaalla

Ohjaaja: Holma Heikki

Vuosi: 2018 Sivumäärä: 50 sivua Liitteiden lukumäärä: 1

Metsäala on ollut viime vuosina murroksessa ja mielletty laajasti taantuvana alana. Nyt suunta on toinen. Biotalous, uudet tuotteet ja tuotantolaitosuudistukset ovat puhaltaneet alaa kovasti eteenpäin. Positiivinen vire on lisääntynyt metsäalalla ja uutisointi on lisännyt kiinnostusta alalle.

Tämän työn tarkoituksena on selvittää, mitkä tekijät vaikuttavat nuorten ammatinvalintaan. Erityisen mielenkiinnon kohteina ovat nuorten käsitykset metsäalasta ja haakeutuminen metsäalan koulutukseen Etelä-Pohjanmaalla. Työllä pyritään myös selvittämään, onko tehdyillä markkinointitoimilla saatu aikaan tuloksia ja voidaanko niitä kehittää.

Teoreettisessa viitekehyksessä käsitellään Suomen koulutusjärjestelmää ja metsäalaa sekä näiden vaikutusta metsäalan koulutuksen julkisuuskuvaan. Yhteenvedossa vertaillaan alueellisia eroja vastaaviin tutkimuksiin.

Tutkimusmenetelmänä käytettiin kyselytutkimusta. Tutkimuksen kohderyhmänä olivat Etelä-Pohjanmaan peruskoulun yläluokkalaiset. Aineisto kerättiin opinto-ohjaajien ohjaamana internetkyselynä oppilaanohjaustunnilla. Vastauksia saatiin yhteensä 601.

Tulosten mukaan työn kiinnostavuus, palkkaus ja hyvät työolosuhteet nousivat tärkeimmiksi asioiksi omaa alaa valittaessa. Alan valinnassa työn kiinnostavuus ja haasteellisuus vaikuttivat eniten. Vanhemmilla, oppilaanohjaajilla ja kaverilla oli vähäinen vaikutus alan valintaan. Tietoa eri aloista oli saatu kiitettävästi, lähes kaikilla tutkimukseen vastanneilla yläkoululaisilla oli tiedossa jokin jatkokoulutus, mihin he olivat peruskoulun jälkeen hakemassa.

Avainsanat: koulutus, metsäala, Imago, brändi, tunnettavuus

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: Food and agriculture

Degree programme: Development of Agriculture and Rural Enterprises

Author/s: Virkkunen Antti

Title of thesis: Improving awareness of the forest sector in South Ostrobothnia

Supervisor(s): Holma Heikki

Year: 2018

Number of pages: 50

Number of appendices: 1

The forestry sector have been changing a lot in recent years and it has been widely understood as a field in decline. Now the direction has been changing. Bio economics, new products and investments in production plants have pushed the industry forward. A positive boost has increased the forest sector and news coverage has increased interest in the industry.

The aim of this thesis is to find out what young people's perception of the forest area in South Ostrobothnia is. This research tries to find out whether or not the results of marketing has been achieved and whether they can be developed.

The theoretical framework covers the Finnish education system and the forest sector as well as their impact on the image of forestry education. This thesis results are compared to regional differences in earlier research made by Risto Julkunen. A survey was used as one of the research methods.

The target group was all the upper classes of South Ostrobothnia's secondary schools. The material was collected using an internet questionnaire controlled by study counselors at the student counseling sessions. 601 responses were received.

The results of the research describe the young people's imagery and perceptions of forestry professions. According to the results, the work attractiveness, pay and good working conditions became important issues when thinking of their own future. The most important things were if the work was interesting and challenging. Parents, student counselors and friends had a minor impact on the choice of studies. The information about the different studies was well received. Almost everybody who responded knew where he or she were going after secondary school.

Keywords: education, forestry, image, brand, awareness

Kuva ja kuvioluettelo

Kuva 1. Uusi ammatillinen koulutus 1.1.2018 alkaen. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018.)	9
Kuva 2. Toisen asteen metsäalan ammatillista koulutusta järjestävät oppilaitokset Suomessa. (Suomen metsäyhdistys 2016).	11
Kuva 3. Metsäalan koulutuspaikat 2017. (Virtanen 2017.)	16
Kuva 4. Sedu Ähtäri Tuomarniemen opiskelijoita ja henkilökuntaa vierailemassa testihakkuutyömaalla ennen koneen luovutusta syksyllä 2014 (Kuva: Antti Virkkunen).	22
Kuva 5. Ponsse Beaver-hakkuukone savotalla marraskuulla 2016 (Kuva: Antti Virkkunen).	23
Kuva 6. Metsäkoneen käyttö -lajin ajokonetehtävä jäähallin pihalla Taitaja 2016 SM-kilpailuissa Seinäjoella (Kuva: Antti Virkkunen)	27
Kuva 7. Mielikuvat metsäkoneenkuljettajan ammatista.	34
Kuva 8. Valitessasi jonkun muun alan joka saisi sinut kiinnostumaan metsäalasta.	35
Kuva 9. Oletko ollut metsään tai koneisiin kosketuksissa aikaisemmin, jos niin miten?	36
Kuvio 1. Ensisijaisesti metsäalan perustutkintoon hakeutuneet opiskelijat vuosina 2014–2018 (Lyytikäinen 2018).	4
Kuvio 2. Etelä-Pohjanmaan perusopetuksen yläkoululaisten määrä luokittain vuosina 2010-2015. (Opetushallinnon tilastopalvelu 2016.)	7
Kuvio 3. Suomen kokonaisvienti teollisuusaloittain 2008-2015. (Jaatinen 2016.).	14

Kuvio 4. Suomen arvostetuimmat Brändit vuonna 2017. (Markkinointi ja Mainonta 2017)	19
Kuvio 5. Viestinnän osa-alueet. (Sandbacka 2010).	19
Kuvio 6. Vastanneiden osallistumisaktiivisuus Taitaja 2016-tapahtumaan.....	26
Kuvio 7. Vierailijat metsäkoneenkäytön lajialueella.....	27
Kuvio 8. Vastaajat asuinkunnittain.	28
Kuvio 9. Sukupuoli- ja asuinympäristöjakauma vastanneiden kesken.....	29
Kuvio 10. Jakautuminen toiselle asteelle peruskoulun jälkeen.	30
Kuvio 11. Ammatinvalintaan vaikuttaneet tekijät.....	32
Kuvio 12. Ensisijaisesti metsäalan perustutkintoon hakeutuneet opiskelijat vuosina 2014-2018 (Lyytikäinen 2018)	38
 Taulukko 1. Kyselyyn vastanneet kouluittain ja luokittain.....	29

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	
Thesis abstract.....	
Kuva ja kuvioluettelo	
SISÄLTÖ	
1 JOHDANTO	1
1.1 Tutkimuksen tausta	1
1.2 Tutkimuksen tavoitteet	2
1.3 Metsäalan toisen asteen koulutus	3
2 METSÄALAA PALVELEVA KOULUTUSJÄRJESTELMÄ.....	6
2.1 Peruskoulu	6
2.2 Peruskoulutus Etelä-Pohjanmaalla	7
2.3 Ammatillinen koulutus ja reformin tuomat muutokset	8
2.4 Luonnonvara- ja ympäristöala	10
2.5 Training camp	12
3 METSÄSEKTORI	13
3.1 Metsä ja metsäala	13
3.2 Metsäalan tunnettavuus ja vetovoima	15
3.3 Metsäalan julkisuuskuva	17
3.3.1 Metsäalan imago	17
3.3.2 Metsäalan brändi	18
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	24
4.1 Tutkimusmenetelmä	24
4.2 Aineisto	25
5 TULOKSET	26
6 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	37
6.1 Tulevaisuuden suosituimmat koulutusohjelmat	37
6.2 Eräretkeily ja ympäristöhoito	37
6.3 Vertailua aiempaan tutkimukseen	38
7 POHDINTA	41

7.1 Alanvalintaan vaikuttavat tekijät	41
7.2 Metsäalan tunnettavuus ja vetovoimaisuus.....	41
7.3 Markkinointitoimien vaikutukset.....	42
LÄHTEET	44
LIITTEET	50
Liite 1. Google Forms kyselylomake	50

1 JOHDANTO

1.1 Tutkimuksen tausta

Aloitin opettajana metsäkoneopetuksen parissa Ähtärin Tuomarniemellä syksyllä 2007. Tammikuussa 2010 työkuvani laajeni opintojenohjauksella ja koulutuksen markkinoinnilla. Opinto-ohjaajan työhön kuuluvat oppilaan ohjaus, uusien opiskelijoiden rekrytointi sekä metsäalan esittely ja markkinointi. Kilpailu opiskelijoista kovenee koko ajan. Pääsääntöisesti tähän on syynä ikäluokkien pieneneminen, mutta myös muut asiat vaikuttavat päätöksiin opiskelupaikkaa valittaessa. Niitä asioita ovat esimerkiksi ystävät, media, koulu, perhe, ennakkoluulot, asenteet ja ajan trendi. Eikä pois kannata sulkea sosiaalisen median kautta leviävän informaation määrän merkitystä. Näillä edellä mainituilla tekijöillä on suuri vaikutus nuoreen hänen pohditiessa tulevaisuuttaan.

Työskennellessäni erilaisissa markkinoinnin tapahtumissa messuilla, vanhempainilloissa ja metsäalan tapahtumissa huomasin, että metsäalan tunnettavuus nuorisoon, erityisesti peruskoululaisten keskuudessa, on vanhentunutta. Varsinkin kun liikutaan yleisillä koulutusmessuilla, missä vierailevat koko ikäluokan perusopetuksen lopettavat luokat. Metsäala sekoitetaan usein metsäteollisuuteen ja niiden tuotannon supistuksiin ja tehtaiden lakkauttamisiin. Olarin lukion opiskelijoiden tekemässä kyselyssä lukiolaisille yleinen käsitys metsäalan imagosta on tyydyttävä. Lukiolaisilta kysyttäessä minkälainen kuva heillä on metsäalasta ja metsureista, tyypillisin vastaus oli parrakas metsuri ”pokasahoineen” (Hellström ym. 2012). Tämä kysely teetettiin Olarin lukion 400 opiskelijalla, joista luonnontieteitä opiskeli 100 opiskelijaa. Vastauksia kyselyyn tuli 62 opiskelijalta. Kyseisen tutkimuksen otanta on suppea ja näkökanta subjektiivinen. Laajempi ja vastaava tutkimus on tehty Pohjois-Karjalan Metsäkeskuksen Työvoimaa metsäalalle -hankkeen parissa. Tutkimuksen tekijänä oli Risto Julkunen ja työ tehtiin Seinäjoen ammattikorkeakoulussa maaseudun kehittämisen koulutusohjelmassa keväällä 2010. Otin yhteyttä Julkuseen ja kysyin suostumusta hyödyntää mahdollisesti hänen kysymyksiään omassa tutkimussani tutkimusten vertailun yhteneväisyyden vuoksi. Risto Julkunen suostui pyyntööni, koska hänen työnsä empiirinen osa on toistettavissa eri puolella maata myös

Etelä-Pohjanmaalla. Kohderyhmä on sama, aika ja paikka ovat eri. Tästä syystä tuloksia on mielenkiintoista vertailla, ovatko näkökulmat ja asenteet samat eri puolilla maata ja vaikuttaako vajaa kymmenen vuotta tutkimusten välillä tulokseen.

Aiheen valinta oli minulle selvillä jo hyvissä ajoin. Paljon on puhuttu metsäalan vetovoimaisuuden laskemisesta ja supistuksista. Alalla kuitenkin vallitsee työvoimapula eikä osaavaa työvoimaa ei ole tarpeeksi saatavilla. Työvoimapula ei kylläkään aina kerro koko kuvaa, sillä alan suhdannevaihteluilla on myös erittäin suuri vaikutus töiden tasaiseen jatkuvuuteen vuoden aikana. On huomattu, että kovalla työllä ammatillisen opetuksen kehittämiseksi on saatu hyviä tuloksia aikaan (Bäck 2014). Tämän työn tarkoituksena on selvittää, mitkä ovat Etelä-Pohjanmaan peruskoulun yläluokkalaisten käsitykset metsäalasta ja sen imagosta. Miten tehdyt markkinointitoimet ovat todellisuudessa vaikuttaneet alalle hakeutuneisiin? Edellä mainittuja tuloksia voi verrata aikaisempaan Julkusen työhön ja saada maantieteellistä perspektiiviä.

1.2 Tutkimuksen tavoitteet

Tämän työn tutkimus kohdistuu Etelä-Pohjanmaan peruskoulujen yläluokkalaisiin, 7. – 9. luokkiin. Kohderyhmänä peruskoulun yläluokkalaiset ovat erinomaisia. He ovat siinä elämäntilanteessa, jossa opetusvelvollisuus loppuu ja he tekevät suuria päätöksiä omasta tulevaisuudestaan. Tutkimuksen tarkoitus on selvittää, mitkä ovat nuorison mielikuvat ja käsitykset metsäalasta sekä mitkä tekijät vaikuttavat päätöksen tekoon valittaessa omaa koulutusala.

Työni teoreettinen viitekehys keskittyy seuraaviin asioihin:

- Koulutus
- Metsäalan tunnettavuus ja vetovoimaisuus
- Metsäalan imago ja brändi

Mediassa metsäala on ollut esillä enemmän negatiivisessa kuin positiivisessa mielessä, mutta viime aikoina on kuitenkin tullut suotuisempia uutisia. Media ja erityi-

sesti televisio tavoittaa laajasti kohderyhmään kuuluvia ihmisiä ympäri maan. Metsäalasta kertovia ohjelmia ovat olleet esimerkiksi Metsien Miehet ja Vihreä Kulta. Tällä ei kuitenkaan ole saavutettu samaa alan nostatusta kuin esimerkiksi ruoka-, auto-, rakennus- ja puutarhaohjelmat ovat tehneet aloilleen. Nykyisin yleiset älylaitteet ja sosiaalinen media mahdollistavat nopean tiedottamisen ja tiedonhaun. Näitä kanavia tulisi käyttää markkinoinnissa enemmän hyödyksi sekä niihin tulisi panostaa aktiivisemmin.

Tutkimuksen pääkysymys on:

- Mitkä tekijät vaikuttavat nuorten päätösten tekoon metsäsektorin koulutus- alaa valittaessa?

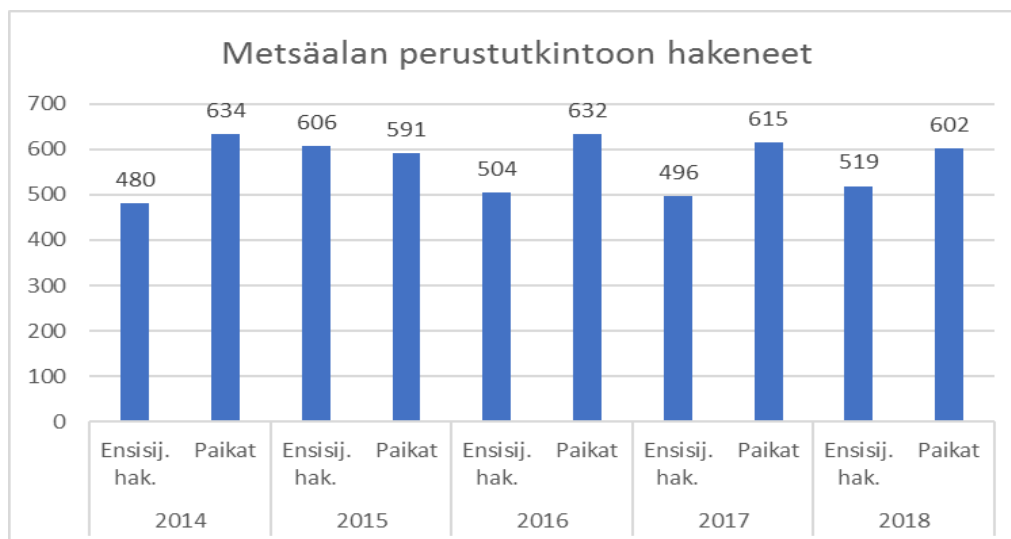
Seuraavat lisäkysymykset auttavat luomaan laajemman kuvan nuorten hakeutumisesta metsäalan koulutukseen:

- Mikä on metsäalan tunnettavuus ja vetovoimaisuus Etelä-Pohjanmaalla?
- Mitkä vaikutukset tehdyillä markkinointitoimilla on ollut alalle hakijoihin?

1.3 Metsäalan toisen asteen koulutus

Metsäteollisuuden negatiiviset uutiset kuten tuotantolaitosten sulkemiset, henkilöstön vähennykset ja irtisanomiset olivat vielä muutamia vuosia sitten kovasti otsikoissa. Uutisointi laski yleisesti metsäalan vetovoimaa myös ammattiin opiskelevien silmissä. Viime vuosina metsäalalla on uutisointi ollut positiivista. Uuden sukupolven biotuotantolaitoksia suunnitellaan, uudistetaan ja rakennetaan lisää muun muassa Äänekoskelle, Lappeenrantaan, Imatralle, Kuopioon, Varkauteen, Kemijärvelle, Kouvolaan ja Pietarsaareen (Vainio 2015, 3). Kilpailu tulee kiristymään erityisesti kuitupuusta sekä työvoimasta, osaavista metsäkoneenkuljettajista on jo pulaa (Yli-Ketola 2015). Metsäalalta valmistuu vuosittain vajaa 600 uutta ammattilaista mukaan lukien näyttötutkinnot. Vuonna 2014 valmistui 578 opiskelijaa metsäalan perustutkinnosta ja näyttötutkinnosta valmistui 130 opiskelijaa (Opetushallinnon tilastopalvelu 2016). Lyytikäisen (2018) tekemän koonnin mukaan metsäalan perus-

tutkintoon hakee ensisijaisesti vuosittain noin 500–600 opiskelijaa (Kuvio 1). Ensisijaisten hakijoiden määrä vaihtelee vuosittain reilulla sadalla hakijalla, parhaillaan ensisijaisten hakijoiden määrä on ollut koonnin mukaan vuonna 2015, jolloin ensisijaisia hakijoita oli enemmän kuin aloituspaikkoja. Vuonna 2018 metsäalan perustutkintoon oli aloituspaikkoja 602 ja 519 ensisijaista hakijaa.

Kuvio 1. Ensisijaisesti metsäalan perustutkintoon hakeutuneet opiskelijat vuosina 2014–2018 (Lyytikäinen 2018).

Nuorten ikäluokkien pienenemisen takia Opetus- ja kulttuuriministeriö on tehnyt esityksen ammatillisen koulutuksen tarjonnan vähentämisellä ja uudelleen suuntaamisella. Keskeisimpänä kriteerinä koulutuspaikkojen määrään ja alueellisen suuntaamiseen on asetettu koulutustakuun toteutuminen. Tavoitteena on parantaa ammatillisen koulutuksen saavutettavuutta vähennyksistä huolimatta. Pienenevien ikäluokkien takia 16–18-vuotiaiden joukosta aloituspaikat kattavat 84 % nuorista vuonna 2016, kun vastaava luku oli 75 % vuonna 2009. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2013.)

Ammatillisen opetuksen opiskelupaikkoja vähennetään vuoteen 2016 mennessä 3150 opiskelijalla vuoden 2013 tasosta. Tämä vähennys merkitsee Etelä-Pohjanmaalla 664 opiskelupaikan vähennystä, joista Seinäjoen koulutuskuntayhtymään kohdistuisi 320 opiskelupaikan vähennys. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2013.) Etelä-Pohjanmaalla vuonna 2014 opiskeli ammatillisessa perustutkinnossa 7176

opiskelijaa ja näyttötutkintoon valmistavassa koulutuksessa 2 142 opiskelijaa. (Opetushallinnon tilastopalvelu 2016.)

Kevään 2017 yhteishaussa toiselle asteelle hakijoita oli yhteensä 73 500 hakijaa, vuonna 2016 luku oli 76 500 hakijaa. Ensisijaisesti ammatilliseen koulutukseen haki noin 39 700 hakijaa ja lukiokoulutukseen noin 33 750 hakijaa. Opiskelupaikan sai ammatillisesta koulutuksesta 35 700 hakijaa (89,9 %), edellisvuonna 92 % hakijoista sai paikan. Lukiokoulutuksesta 30 900 hakijaa (91,5 %), edellisvuonna 92 % hakijoista sai paikan. Ammatilliseen koulutukseen hyväksyttiin edellisvuotta vähemmän hakijoita, kun lukio-koulutukseen hyväksytyjen hakijoiden osuus pysyi edellisvuoteen verrattuna samana. Peruskoulun päättävistä keväällä 2017 yhteishaussa 97 % sai koulutuspaikan ja lopuille koulutuspaikka voi aueta varasijamenettelyn kautta, kesän aikana suoritettulla lisähaulla tai valmentavan koulutuksen kautta. (Opetushallitus 2017.)

2 METSÄALAA PALVELEVA KOULUTUSJÄRJESTELMÄ

2.1 Peruskoulu

Peruskoulu käsittää luokat 1–9 ja kattaa ikäluokat 7–16-vuotiaat. Peruskoulun kesto on yhdeksän vuotta, jonka jälkeen nuori hakeutuu toisen asteen koulutukseen. Oppivelvollisuus on perusopetuslakiin (628/1998) perustuva velvollisuus, joka kuuluu Suomessa vakituisesti asuville 6–17-vuotiaille lapsille. Oppivelvollisuus alkaa sinä vuonna, kun lapsi täyttää 7 vuotta ja päättyy sinä vuonna, kun nuori täyttää 17 vuotta. Toinen aste käsittää Suomessa lukio- ja ammatillisen koulutuksen. Suomessa on noin 3200 peruskoulua, joista valtaosa on kunnallisia. Peruskoululaisista alle 2 % opiskelee yksityisissä tai valtiollisissa kouluissa. Perusopetuksella on kaksi päätehtävää, opettaa ja kasvattaa. Päätehtävien tarkoituksena on opettaa tarpeellisia tietoja ja tukea oppilaiden kasvua ihmisenä ja yhteiskunnan jäsenenä. (Opetushallitus 2014.)

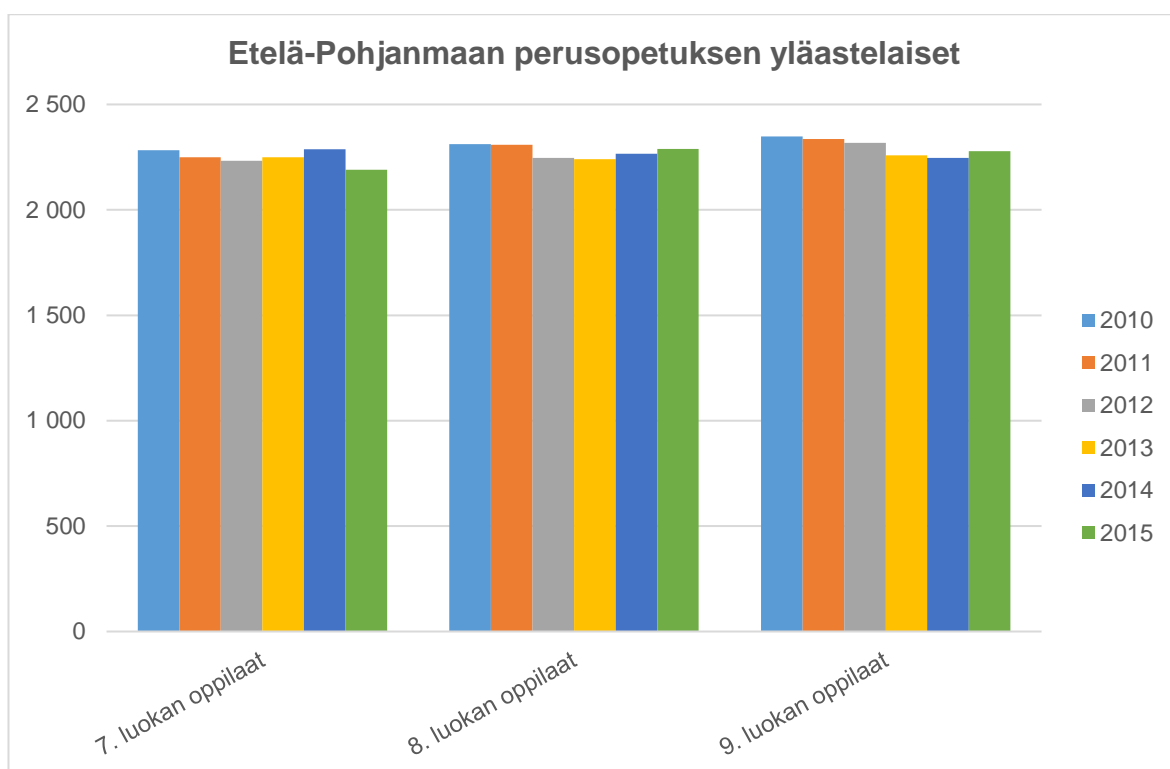
Peruskoulu luo perustan oppilaiden yleissivistykselle. Perusopetuksen järjestämistä ohjaavat tavoitteet ja velvoitteet tulevat perustuslaista, perusopetuslaista ja -asetuksista, valtioneuvoston asetuksista sekä opetussuunnitelman perusteista. Perusopetuksen arvoperustan kulmakiviä ovat:

- Oppilaan ainutlaatuisuus ja oikeus hyvään opetukseen
- Ihmisyys, sivistys, tasa-arvo ja demokratia
- Kulttuurin moninaisuus rikkautena
- Kestävän elämän välttämättömyys (Opetushallitus 2018.)

Oppiaineista biologia, maantieto, ympäristöoppi, matematiikka sekä fysiikka ja kemia ovat hyödyllisiä aineita ajatellen metsäalaa tulevaisuuden ammattina. Suomen metsäyhdistyksen tekemä Metsien käyttö pelastaa maailman -videon mukaan metsäalalla on lukuisia eri tehtäviä ja toimia aina tuotannosta suunnittelu-, myynti-, markkinointi-, vienti- ja kehitystyötehtäviin. Voidaan siis sanoa, että peruskoulussa käytävät aineet ovat kaikki hyödyllisiä metsäalaa ajatellen tulevaisuuden alana. (Suomen metsäyhdistys 2010.)

2.2 Peruskoulutus Etelä-Pohjanmaalla

Etelä-Pohjanmaalla peruskoululaisia (esiopetus, perusopetus ja lisäopetus) on ollut vuonna 2015 yhteensä 20 175 oppilasta, joista 7–9-luokilla opiskelee 6 772 oppilasta. Peruskouluja Etelä-Pohjanmaalla on yhteensä 144. Oppilasmäärä on ollut viimeisen 5 vuoden aikana pienoisessa laskussa (Kuvio 2). (Hämäläinen 2015.)

Kuvio 2. Etelä-Pohjanmaan perusopetuksen yläkoululaisten määrä luokittain vuosina 2010-2015. (Opetushallinnon tilastopalvelu 2016.)

Etelä-Pohjanmaalla on maakunnallinen esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelma. Opetussuunnitelma on laadittu yhteistyössä 17 kunnan kanssa, jonka on koordinoi-
nut Etelä-Pohjanmaan korkeakouluyhdistys.

Perusopetuksen opetussuunnitelman muodostavat;

- Valtakunnalliset opetussuunnitelman perusteet
- Maakunnan esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelma
- Koulukohtaiset opetussuunnitelmat
- Koulukohtaiset vuosisuunnitelmat

Opetushallituksen (2018) opetussuunnitelman tavoitteena on yhtenäinen kasvatuksen ja opetuksen polku.

2.3 Ammatillinen koulutus ja reformin tuomat muutokset

Ammatillisen koulutuksen tarkoituksena on kohottaa väestön ammatillista osaamista, kehittää työelämää ja vastata sen osaamistarpeisiin. Lisäksi ammatillinen koulutus edistää työllisyyttä ja yrittäjyyttä sekä tukee elinikäistä oppimista. (Opetushallitus 2016).

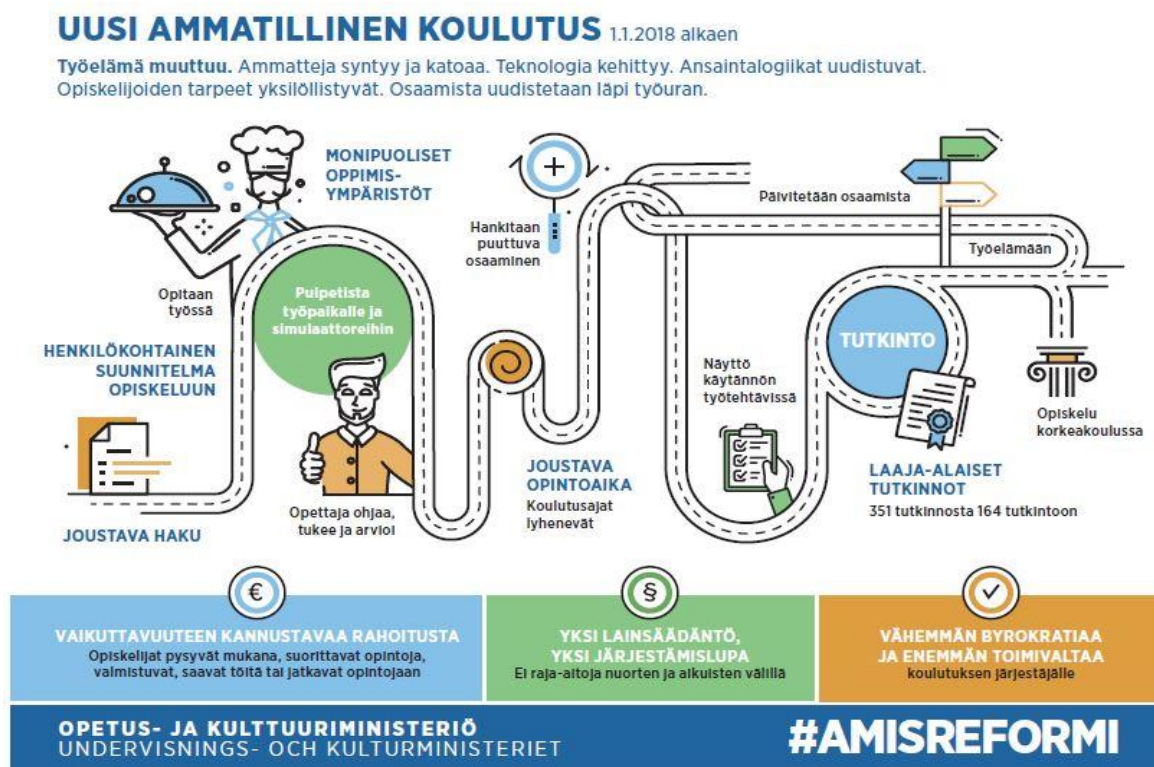
Ammatillisia tutkintoja ovat perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkinnot. Tutkinnon voi suorittaa joko ammatillisena perustutkintona, näyttötutkintona tai oppisopimuskoulutuksena. Tutkintoon johtamattomana koulutuksena järjestetään ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaa koulutusta (VALMA) sekä työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaa koulutusta (TELMA). (Opetushallitus 2016).

Ammatilliset oppilaitokset, erityisoppilaitokset ja kansanopistot järjestävät ammatilliseen perustutkintoon valmistavaa koulutusta. Koulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijoille tarpeellisia tietoja ja taitoja sekä valmiuksia riittävän ammattitaidon saavuttamiseksi, että he voivat toimia itsenäisesti ammatissa. Koulutuksella on myös tarkoitus tukea opiskelijoita yhteiskunnan jäseneksi ja ylläpitää elinikäistä oppimista sekä antaa tarpeellisia tietoja ja taitoja jatko-opintoihin ja muihin tulevaisuuden haasteisiin. (Opetushallitus 2016.)

Ammatillisen perustutkinnon 180 osaamispisteeseen sisältyy:

- ammatillisia tutkinnon osia 135 osaamispistettä
- yhteisiä tutkinnon osia 35 osaamispistettä
- vapaasti valittavia tutkinnon osia 10 osaamispistettä
- tutkintoa yksilöllisesti laajentavia tutkinnon osia (Kiuru & Sirvio 2014).

Ammatillisen koulutuksen reformi (Kuva 1) on yksi hallituksen kärkihankkeista. Ammatillinen peruskoulutus ja ammatillinen aikuiskoulutus yhdistetään. Uudistuneen ammatillisen koulutuksen lähtökohtina ovat osaamisperusteisuus ja asiakaslähtöisyys. Yksilöllisiä opintopolkuja ja työpaikoilla tapahtuvaa oppimista lisätään. Syynä ammatillisen koulutuksen uudistamiseen on ollut se, että rahaa on käytettävissä koulutukseen aiempaa vähemmän ja tulevaisuudessa työelämä tarvitsee uudenlaista osaamista ja ammattitaitoa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018.)

Kuva 1. Uusi ammatillinen koulutus 1.1.2018 alkaen. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018.)

Reformilla on tarkoitus saada joustavuutta opiskeluun. Haku koulutukseen muuttuu hieman. Keväinen yhteishaku pitää pintansa peruskoulun päättäneille ja ilman toisen asteen tutkintoa oleville, muuten koulutukseen voidaan hakea joustavasti läpi vuoden. Tutkintojen määrää on vähennetty 351 ammatillisesta tutkinnosta 164 ammatilliseen tutkintoon. Aiemmin kaikki ovat opiskelleet samaan tahtiin ja valmistuneet 3 vuodessa. Reformin myötä opiskeluun käytetyllä ajalla ei ole merkitystä, osaaminen ratkaisee. Uudet tutkinnot ovat entistä laaja-alaisempia joissa valinnaisuus lisääntyy ja erikoistuminen tehdään tutkinnon sisällä. Kaikille opiskelijoille tehdään yksilöllinen osaamisen kehittämissuunnitelma ja opiskelu keskittyy puuttuvan osaamisen hankkimiseen. Oppimisympäristöt monipuolistuvat työelämän ollessa enemmän opinnoissa mukana. Ammatillinen osaaminen osoitetaan sekä perus- että ammattitutkinnossa ammattiosaamisen näytöillä, joita tehdään käytännön työtehtävissä pääosin työpaikoilla. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018.)

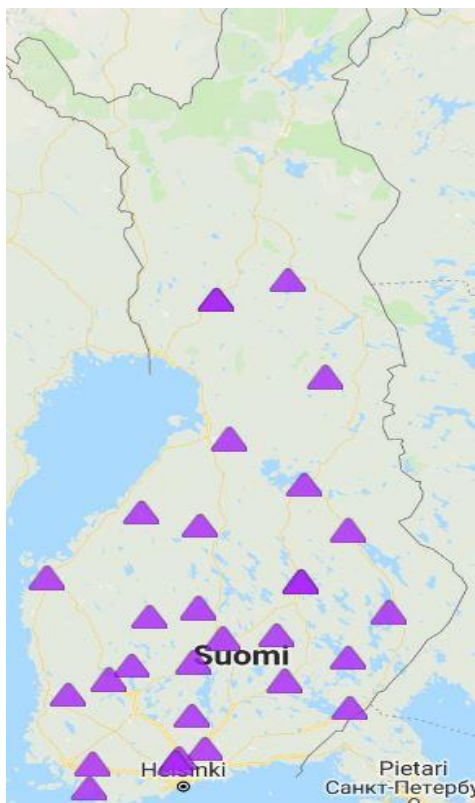
Tämä on hyvä suunta, kun mietitään tähän työhön vastanneiden kirjoa. Ne kenellä on jo kokemusta, saavat hyödynnettyä aiempaa osaamistaan ja valmistuvat nopeammin työelämän palvelukseen. Samalla toteutuu opetus- ja kulttuuriministeriön (2018) ajatus reformista.

2.4 Luonnonvara- ja ympäristöala

Luonnonvara- ja ympäristöalaan kuuluu kuusi perustutkintoa:

- Hevostalouden perustutkinto
- Kalatalouden perustutkinto
- Luonto- ja ympäristöalan perustutkinto
- Maatalousalan perustutkinto
- Metsäalan perustutkinto
- Puutarhatalouden perustutkinto

Metsäalan perustutkinto sisältää neljä osaamisalaa: metsätalouden osaamisala, metsäenergiatuotannon osaamisala, metsäkoneasennuksen osaamisala ja metsäkoneenkuljetuksen osaamisala (Opetushallitus 2016). Metsäalan koulutusta tarjoaa 28 oppilaitosta/koulutuksen järjestäjää ympäri Suomea (Kuva 2). Pohjoisin metsäalan koulutuksen järjestäjä on Lapin ammattiopisto Kemijärvellä ja eteläisin AXXELL Kemiönsaarella (Suomen metsäyhdistys 2016).

Kuva 2. Toisen asteen metsäalan ammatillista koulutusta järjestävät oppilaitokset Suomessa. (Suomen metsäyhdistys 2016).

Metsäkoneenkuljettajakoulutus on ollut luvanvaraista ja järjestämislupia ei ole helppola irronnut niitä hakeville. Kahdeksan metsäkoneopetusta tarjoavan oppilaitoksen joukkoon liittyi muutama vuosi sitten Siilinjärvellä metsäkoneopetusta tarjoava Savon Aikuis- ja ammattiopisto. Kesäkuussa 2017 Opetus ja kulttuuriministeriö myönsi neljä uutta koulutuslupaa metsäkoneenkuljettajien koulutukseen. Järjestämisluvan saivat Etelä-Karjalan, Keski-Pohjanmaan ja Seinäjoen koulutuskuntayhtymät sekä Työtehoseura Rajamäeltä. Kaikki edellä mainitut koulutuksen järjestäjät olivat Tampereen seudun ammattiopiston verkostokouluja. Verkostoyhteistyö mahdollisti metsäkoneenkuljettajakoulutuksen Tampereen seudun ammattiopiston järjestämisluvalla. Vuoden 2018 alussa tämä verkostoyhteistyö päättyi uusien myönnettyjen järjestämislupien voimaan astumisen myötä. Opetusministeri Grahn-Laaosen mukaan uusilla luvilla voidaan turvata biotalouden tarpeisiin vastaava koulutus maan eri osissa. Eikä kasvu saa jäädä kiinni osaavan työvoiman puutteesta. (Hoppi 2017.)

2.5 Training camp

Työtehosteuran Eila Lautasen (2017) mukaan Training camp -pilottihankkeen tarkoitus on saada metsäkoneenkuljettajia tuloksekkaampaan työssäoppimiseen ja laadulliseen työllistymiseen yhteistyössä työelämän kanssa. Hankkeessa neljä metsäkonekoulua kokeilee kahden vuoden ajan kuutta erilaista mallia työssäoppimisedellytysten parantamiseksi metsäkonealalla. Yhteistyötä tehdään metsäkonekoulujen, metsäkonevalmistajien, metsäteollisuusyritysten ja Koneyrittäjien liiton kanssa. Työtehosteura vastaa hankkeen hallinnoinnista ja koordinoinnista. Yhteistyökouluja ovat Pohjois-Karjalan ammattiopisto, Tampereen seudun ammattiopisto, Lapin ammattiopisto sekä Seinäjoen koulutuskuntayhtymä. Koulut testaavat kuutta eri työssäoppimisedellytyksiä parantavaa mallia omilla alueellisilla painotuksillaan joita ovat;

- Kiertävän työnopastajan malli
- Työnkiertomalli
- Koulutusketjumalli
- Osaamiskuvausten rakentamisen, työelämän ja oppilaitosten välisen rajapinnan avaamisen pilotointi
- Työnopastajakoulutuksen pilotointi
- Työssäoppimisen harjoitusyritys

Toteutuessaan hanke tukisi ammatillisen koulutuksen reformia, jolla saataisiin nopeutettua opiskelijoiden siirtymistä entistä valmiimpina työelämäänsä. Tämä tukisi opetusministerin painottamaa kasvua osaavan työvoiman puutteesta (Hoppi 2017). Rahoitus hankkeelle tullaan hakemaan Opetus- ja kulttuuriministeriön strategiarahoituksesta vuosille 2018 ja 2019. Päätös rahoitukseen selviää kesäkuussa 2018. (Lautanen 2017.)

3 METSÄSEKTORI

3.1 Metsä ja metsäala

Metsäsektorista puhuttaessa tarkoitetaan metsätaloutta ja -teollisuutta yhdessä. Metsäsektoria käsitellään yleensä kokonaisuutena, koska perustuotanto ja teollisuus ovat niin tiukasti kytköksissä toisiinsa. Ilman toista ei toinenkaan pärjäisi. Metsäala on lähinnä kuvaava nimitys ja se tarkoittaa laajempaa kokonaisuutta, johon sisältyvät esimerkiksi erä- ja metsämatkailu ja sellaiset toimialat, jotka tarjoavat metsänomistajille suunnattuja palveluita (Metsäyhdistys 2015). Metsäsektorilla on merkittävä osa Suomen taloudessa, esimerkiksi viime vuonna se palasi vientitilaston kärkeen (Tulli 2016.)

Metsäsektori luo Suomeen myös muuta teollisuutta kuten metsäkoneiden valmistusta ja paperintuotantoa sekä monimuotoista liiketoimintaa, kuten asiantuntija-, konsultointi- ja suunnittelupalveluita tarjoavia yrityksiä. Metsäsektoria ja tätä kokonaisuutta kutsutaan metsäklusteriksi. (Metsäyhdistys 2015.)

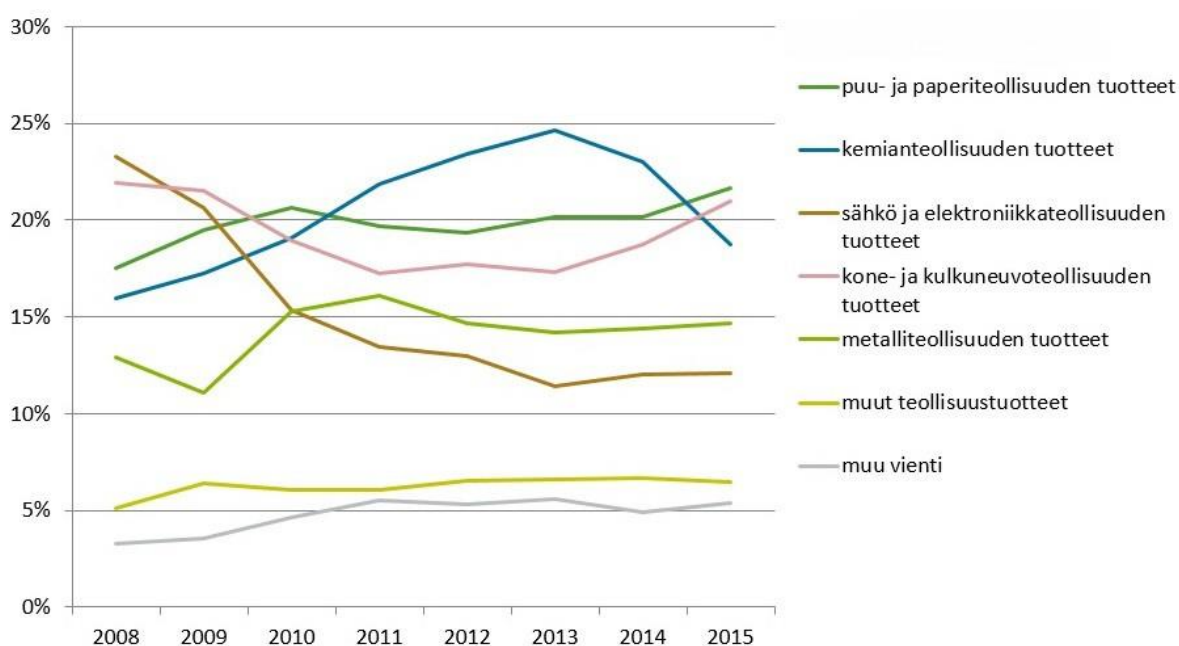
Metsä on tärkeä suurelle osalle suomalaisista ja jokaisen metsäsuhde on moniarvoinen. Suomalainen ei pidä metsää pelottavana vaan turvallisena paikkana, jossa liikkuminen rauhoittaa ja vähentää stressiä. Myös taloudellinen hyödyntäminen on hyväksyttävää, kun se tehdään kestävästi. Metsäsuhteeseen liittyvät tunnetilat, asenteet ja toteutustavat vaihtelevat ajan, paikan, roolien, tarpeiden tai elämänvaiheiden mukaan. Metsänomistuksella, iällä, sukupuolella tai asuinpaikalla ei ole vaikutusta metsäsuhteeseen liittyvien tunnetilojen muodostumiseen. (Pirttijärvi ym. 2018.)

Metsäsuhteita voidaan kuvata tunnetyypeillä, missä tunnetilat ja suhtautuminen metsään avaavat näkemyksiä, mitä metsä meille tarjoaa ja merkitsee. Metsä voi tarjota luonnossa liikkujille elämyksiä, antaa seikkailun ja energian tunteita. Metsien taloudellinen hyödyntäminen antaa hallinnan ja taloudellisen turvallisuuden tunnetta. Hyvin hoidetut taimikot huokuvat osaamisesta, pätevyydestä samalla kuin metsien monimuotoisuus suoja-alueineen järjestelmällisestä työstä ja suunnitelmal-

lisuudesta. Hoidetuissa metsissä, suojelluilla alueilla tai luonnonpuistoissa liikkuminen tuo usein mielenrauhaa ja pyhyyttä. Samalla voi tuntea luonnonläheisyyden ja tuntea olonsa luonnolliseksi. Vaeltaminen, retkeily ja metsästys voivat luoda ilon, innostuksen ja yhdessäolon tunteet. Edellä mainituilla tunnetyypeillä on kaikilla yhteisiä elementtejä halu toimia luonnon hyväksi, henkinen voima ja se, että metsässä saa olla oma itsensä. (Pirttijärvi ym. 2018.)

Metsäala tarkoittaa metsien käyttöön perustuvia elinkeinoja. Metsien monikäyttö, puun tuottaminen, puunkorjuu- ja kuljetus ja metsäteollisuus kuuluvat metsäalaan. Metsä on Suomen merkittävin uusiutuva luonnonvara. Tulevaisuudessa luonnonvarojen kysynnän kasvaessa metsästä tulee yksi meidän kansallisista vahvuuksistamme. Suurimmat haasteet tulevat olemaan tulevaisuudessa niin Suomessa ja koko maailmassa puun tuotannon säilyminen ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä pohjalla. (Maa- ja metsätalousministeriö 2010.)

Metsäteollisuus palasi Suomen suurimmaksi vientialaksi vuonna 2015 ensimmäistä kertaa sitten vuoden 2010 jälkeen (Kuvio 3). Tullin julkistaman vientitilaston mukaan puu- ja paperiteollisuuden osuus oli 21,7 prosenttia, toiseksi eniten oli kone- ja kulkuneuvoteollisuuden osuus 21 prosentilla ja kolmanneksi suurin vientiala oli kemianteollisuus 18,8 prosentin osuudella Suomen kokonaisviennistä. Vuonna 2016 ensimmäisen vuosineljänneksen aikana puu- ja metsäteollisuuden osuus kasvoi yli 23 prosenttiin. (Tulli 2016).

Kuvio 3. Suomen kokonaisvienti teollisuusaloittain 2008-2015. (Jaatinen 2016.)

Metsäteollisuus on merkittävä kivijalka Suomen kansantaloudelle ja viennille. Opetus- ja kulttuuriministeriö on reagoinut tähän ja myöntänyt uusia koulutuslupia metsäkoneenkuljettajan koulutukseen. Opetusministeri Grahn-Laasosen mukaan uusilla luvilla voidaan turvata biotalouden tarpeisiin vastaavan koulutuksen tarjonta maan eri osissa. (Hoppi 2017.)

3.2 Metsäalan tunnettavuus ja vetovoima

Metsäalan tunnettavuutta ja imagoa hallitsee tällä hetkellä sellu- ja paperiteollisuuden imago. Metsäala koetaan usein ainoastaan suuren luokan metsäteollisuudeksi, vaikkakin suuri osa sen toiminnasta perustuu yksityisyrittämiseen eli päivittäiseen työhön, jota tekevät tavalliset ihmiset. Ryttilän (2008) mukaan peruskoulun päättävät yhdeksäsluokkalaiset nähtiin tärkeimpänä ja potentiaalisimpana kohderyhmänä metsäalan imagon parantamiseen.

Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla toimii kaksi metsäalan koulutusta tarjoavaa oppilaitosta, Keski-Pohjanmaan koulutuskuntayhtymä Kannuksessa ja Seinäjoen koulutuskuntayhtymä Ähtärin Tuomarniemellä. Molemmissa oppilaitoksissa on mahdollisuus suorittaa sekä nuoriso- että aikuispuolen metsäalan alempia tutkintoja ja erilaisia kursseja. Oppilaitoksilla on erittäin tärkeä rooli alueen metsäalan osaavan työvoiman saannin turvaamiseksi. (Ylkänen 2015, 14.)

Metsäala on vetovoimaisuustutkimuksissa yksi vähiten kiinnostavista aloista. Tämän vuoksi metsäalan koulutusohjelmissa on pula opiskelijoista. Ensisijaisten hakijoiden määrä paperi-, puu- ja metsäalan koulutukseen on ollut laskeva viimeisen 12 vuoden aikana. Vuonna 2000 metsäalan koulutukseen ensisijaisesti hakeneita oli 762 hakijaa, kun vuonna 2012 ensisijaisia hakijoita oli enää 499. Reilussa kymmenessä vuodessa ensisijaisten hakijoiden määrä on pudonnut noin 34 % eli yli kolmanneksen. (Kettunen 2014.)

Metsäkouluihin kohdistunut opiskelijahaku keväällä 2017 oli vaihtelevaa. Opetushallituksen kokoamista tilastoista selviää, että metsäalan koulutusohjelmiin haki 466 henkilöä, kun aloituspaikkoja oli jaossa 566. Aivan sataa aloituspaikkaa ei jäänyt

täyttämättä, sillä sisään otettiin myös henkilöitä muilta hakutoivesijoilta. Virtasen tekemän koonnin mukaan (kuva 3) selviää, missä kouluissa aloituspaikat täyttyivät. Kuvassa keltaisella merkityissä kouluissa ensisijaisia hakijoita oli aloituspaikkoja vähemmän. Vihreällä merkityissä kouluissa ensisijaisia hakijoita oli vähintään yhtä paljon kuin aloituspaikkoja. Suosituimpia kouluja olivat Etelä-Savon ammattiopiston kaikki toimipisteet, Oulun seudun ammattiopiston toimipisteet, Yrkesakademin i Österbotten ja Hämeen ammatti-instituutti. Tampereen seudun ammattiopisto tarjoaa koulutusta viidessä eri toimipisteessä, joista Seinäjoen koulutuskuntayhtymässä Ähtärissä ja Keski-Pohjanmaan kuntayhtymä Kannuksessa olivat ainoat aloituspaikat täyttäneet toimipisteet. (Virtanen 2017.)

Kuva 3. Metsäalan koulutuspaikat 2017. (Virtanen 2017.)

Grahn-Laasosen mukaan ”metsäkoneenkuljettajan vetovoimaisuus on kasvanut viime aikoina”. ”Metsäalan hyvä työllisyystilanne houkuttelee uusia opiskelijoita. Kiinnostusta lisää entisestään kuljettajan työn muuttunut luonne. Enää ei aherreta yksin pimeässä, vaan hyödynnetään yhä enemmän korkeaa teknologiaa”, linjaa Grahn-Laasonen. (Hoppi 2017.)

3.3 Metsäalan julkisuuskuva

3.3.1 Metsäalan imago

Imago on alkuperältään latinankielinen sana ja tarkoittaa suomen kielessä kuvaa. Kuva on näköaisteihin liittyvä termi ja siksi usein imagoa käsitellään ulkonäköön liittyväksi, miltä jokin näyttää. Käsitteenä ”image” tuli markkinointikieleen 1930-luvulla. Imago on julkisuuskuva, joka muodostuu omasta subjektiivisesta näkemyksestä yrityksestä, sen tuotteista tai viestinnästä. Imago on kuva, minkä vastaanottaja saa esimerkiksi yrityksestä. Siihen vaikuttavat myös muut asiat, kuten tekniikan kehitys, yhteiskunnalliset muutokset ja kilpailijoiden toimenpiteet (Lindberg-Repo 2005, 67–68).

Julkisuuskuvan ja mielikuvan tavoitteena on edesauttaa kunkin sidosryhmän kohdalla pääsemistä lähemmäksi yrityksen tavoitteita. Tästä toimenpiteestä Rope ja Vahvaselkä (1992, 62) käyttävät nimitystä mielikuvamarkkinointi. Mielikuvamarkkinoinnilla pyritään vaikuttamaan niin sisäisiin kuin ulkoisiin sidosryhmiin.

Metsäalan julkisuuskuva eli imago on vetovoimaisuuden kanssa heikentynyt sitten huippuvuosien. Positiivisella julkisuuskuvalla luodaan myönteinen vaikutus ammattialaa tai yritystä kohtaan. Negatiivinen julkisuuskuva vaikuttaa taas päinvastaisesti. Ulkoinen julkisuuskuva täytyy kokea. Juholinin (2001, 292) mielestä julkisuuskuva on *”Mielikuvien kokonaisuus, joka syntyy tiedon, asenteiden, uskomusten ja kokemusten perusteella”*. Tavoitteena on luoda tavoitekuva tai tavoiteprofiili (Juholin 2001, 147). Esimerkiksi elintarviketeollisuudesta Valio ja Atria ovat vieneet markkinoinnin lähelle ihmistä omalla kampanjoinnillaan. Luonnollinen ja tavallisista ihmisistä kertova mainos luo juuri tätä positiivista kuvaa yrityksen tuotteista. (Valio 2012). Metsäalalla metsäorganisaatiot ovat myös tuoneet mainonnan lähelle ihmisiä, mainoksissa ovat esillä metsänomistajat, luonto ja kestävä kehitys. Esimerkiksi metsäyhtiöt Stora Enso ja UPM, molemmat liputtavat vastuullisuuteen, kestävään kehitykseen ja merkittäviin arvoihin, joita metsä tarjoaa (Stora Enso 2016). UPM:n toiminta-ajatuksen mukaan he luovat lisäarvoa uusiutuvista ja kierrätettävistä raaka-aineista (2016). Ammattialan tavoitekuva määrittää kohteen, mihin ulkoinen viestintä on tarkoitus suunnata. Sisäisen toiminnan on täytettävä ulkoisen toiminnan

vaatimukset (Rope 2000, 198). Sisäisen viestinnän tehtävänä on tiedottaa henkilöstöä yrityksen toiminnasta ja tavoitteista. Motivoitunut henkilöstö vaikuttaa julkisuuskuvaan jo sisältä päin (Grönroos ym. 1996, 76).

3.3.2 Metsäalan brändi

Englannin kielestä tuleva sana ”brand” tarkoittaa tuotemerkkiä. ”Brand”- sanan kohdalla sanakirjassa lukee: merkki, polttomerkki, polttorauta ja tavaramerkki. Brändäystä on harjoitettu jo 1800-luvulla, kun eläimiä esimerkiksi poroja merkittiin polttomerkein, saatiin omat eläimet eroteltua muiden omaisuudesta joka keväisessä po-roerottelussa. (Laakso 2003, 41.)

Laakson (2004, 22) mukaan brändi on lisäarvo, jonka kuluttaja on valmis maksamaan tuotteestaan. Brändin luominen on kehitysprosessin tulos, jolla pyritään yksilöimään ja erottelemaan jokin tuote kilpailevista tuotteista samoilla markkinoilla (Blythe 2009, 163). Kuitenkin brändit syntyvät vasta silloin, kun kuluttajan mielestä tuotteella on jotain lisäarvoa muihin toimialan tuotteisiin verrattuna (Laakso 2003, 46).

Brändi tarkoittaa tavaramerkin ympärille muodostunutta positiivista mainetta. Brändin arvo muodostuu nimen tai logon tunnettuudesta, asiakkaiden merkkiuskollisuudesta, brändin mukanaan tuomasta laadun tunteesta ja brändiin liitetyistä mielikuvista. Brändi voidaan nähdä eräänlaiseksi yhteenvedoksi tuotteen tai palvelun sisällöstä tai identiteetistä. Median näkökulmasta brändi tekee tuotteesta houkuttelevan ja lupaa laatua. Onnistunut ja tunnettu brändi luo tuotteelle lisäarvoa ja vahvistaa käyttäjänsä identiteettiä. (Suomen mediaopas, 2014).

Taloustutkimus ja Markkinointi & Mainonta-lehti toteuttivat perinteisen Brändien arvostus Suomessa -tutkimuksen. Tutkimuksesta selviää, miten suomalaiset arvostavat eri brändejä, tuotemerkkejä ja yrityksiä. Suomen arvostetuin brändi on Fazerin sininen, toiseksi arvostetuin on Fiskars ja kolmanneksi Fazer (Kuvio 4). Alla olevasta taulukosta näkee vuoden 2017 kymmenen arvostetuinta brändiä. (Markkinointi ja Mainonta 2017.)

Kuvio 4. Suomen arvostetuimmat Brändit vuonna 2017. (Markkinointi ja Mainonta 2017).

Brändi ei ole kuitenkaan pelkkä lisäarvo jollekin tuotteelle, mikäli sen halutaan hyödyntävän ja vahvistavan yritysviestintää kokonaisvaltaisesti. Kaikki yrityksen teot, puheet ja muiden puheet vaikuttavat yritysbrändiin (Kuvio 5). Sandbackan (2010, 15) mukaan viestintää tulisi johtaa kokonaisvaltaisesti ja huolehtia siitä, että kaiken viestintään sisältyy yrityksen edustama sanoma.

Mitä yritys tekee	Mitä yritys kertoo itsestään	Mitä muut puhuvat yrityksestä
Johdon ja työntekijöiden käyttäytyminen. Brändiä tulee elää jokapäiväisessä toiminnassa!	Kohdistettu markkinointiviestintä, (esim. erilaiset yhteydenotot)	Suusanallinen viestintä eli puskaradio, esim. suositus tai kritisointi (asiakkaat, kumppanit, alihankkijat yms.)
Yrityksen toimintaperiaatteet (esim. reklamaatioiden käsittely)	Henkilökohtainen myyntityö	Sosiaaliset mediat, keskustelu-foorumit
Palvelukohtaaminen	Yritykset kotisivut, yrityksen työntekijöiden blogit, joita lukijat voivat kommentoida	Palveluun samanaikaisesti osallistuvien asiakkaiden käyttäytyminen
Tuotteiden/palvelujen suorituskyky ts. ratkaisiko tuote/palvelu asiakkaan ongelman tai tarpeen odotetulla tai odotettua paremmalla tavalla	Yrityksen materiaalit (esim. esitteet, käyntikortit, power point-kalvot) ja konkreettiset brändivihjeet (esim. toimistotilat)	Julkisuus (esim. lehtijutut)

Kuvio 5. Viestinnän osa-alueet. (Sandbacka 2010).

Sandbackan (2010, 15) mukaan yritysten tulisi kiinnittää huomiota työntekijöiden käyttäytymiseen sekä tuotteiden ja palveluiden suorituskykyyn. Tehokas brändäys vaatii kaikkien työntekijöiden viestivän brändistä yhtenäisesti, näin tietoa levittyy sidosryhmille, jotka todennäköisesti levittävät positiivista tietoa omissa verkostoissaan.

Suomi on maailmalla tunnettu tuhansista järvistään ja puhtaista metsistä sekä myös arkkitehtuurista ja laadukkaasta designistaan. Tähän kun vielä yhdistetään moderni ympäristötietoinen ja energiatehokas puurakentaminen, niin se voisi toimia Sunabackan (2012) mukaan metsäsektorin uudistamisen aurankärkenä. Moderni puurakentaminen ja erilaiset puutuotteet kuten puuta sisältävät komposiitti tai puukuitumateriaaleista valmistetut älypakkaukset toisivat konkreettisesti esille uusiutuvan luonnonvaramme käyttömahdollisuuksia. (Sunabacka 2012).

Suomessa tulee luoda puurakentamisen kokonaisratkaisu, jossa hyvä arkkitehtuuri ja design yhdistyvät rakentamiseen ja josta tulee suomalainen brändi. Maailmalla halutaan käyttää ilmastotavoitteiden toteuttamisen takia pitkän elinkaaren omaavia uusiutuvia materiaaleja kuten puuta. Puurakentamisen edistämiseen haluamme vaikuttaa myös uusilla rakentamisen energia- ja materiaalitehokkuussäädöksillä. Me voimme olla maailman luokan edelläkävijä ympäristötietoisessa rakentamisessa, koska meillä on paljon kansallista osaamista näissä asioissa (Sunabacka, 2012).

Isot metsäyhtiöt ovat luoneet omaa julkisuuskuvaansa lähivuosina vastuullisina metsänkäyttäjinä. Esimerkiksi Stora Enson Rethink kuvaa, että toiminta alkaa vastuullisuudesta. Pohditaan tekoja ja niiden vaikutusta muihin. Toimitaan ihmisten ja planeetan hyväksi (Stora Enso 2016). UPM – The Biofore Company, Biofore sanaan kiteytyy nykyaikaisen metsäteollisuuden muutos. Yhtiön toiminta pohjautuu uusiutuvaan raaka-aineeseen ja sen kierrättämiseen, jotka lopulta palautuvat uusien tuotteiden, materiaalien ja energian tuotantoon (UPM 2016).

Metsäkonevalmistajista poikkeuksen massaan tuo vieremäläinen Ponsse. Ponsse Oyj:n pääkilpailijat metsäkonemarkkinoilla ovat Komatsu Forest ja John Deere Forestry, joiden omistuspohjat koostuvat eri lähteistä kuten pankeista, vakuutusyhtiöistä, rahastoista ja trusteista. Ponssen hallituksen puheenjohtajan Jarmo Vidgrénin mukaan omistajuudella on myös merkityksensä konehankintaa tehdessä. Vaikka koneen valintaa pohtiessa tekniset ominaisuudet, huolto ja jälkimarkkinointi ovat päällimmäisenä mielessä. (Pellinen 2017.)

Perheyrytyksenä tunnetun Ponssen julkisuuskuva ja arvot on brändätty perustaja Einari Vidgrenin ajatusten ja arvojen pohjalta. Ponssen arvoja ovat asiakasläheisyys, rehellisyys, Ponsse-henki ja innovatiivisuus. Einarin perinteet juontavat maatalan peltotöihin ja metsäsavotoille, mistä saatu työn arvostus ja halu tehdä kaikenlaisia töitä on siivittänyt Einaria eteenpäin. ”Asiakas on aina oikeassa ja henkilökunnasta täytyy pitää huolta”, Einarin lausahdukset ovat päivittäin käytössä. Ponsse on onnistunut luomaan hyvän perheyrytyksen imagon, jolla on vahva jalansija metsäkonevalmistajien markkinoilla niin kotimaassa kuin maailmallakin. (Pellinen 2017.)

Yksi esimerkki kaupan jälkeisestä markkinoinnista, jossa tuodaan asiakas lähemmäksi konemerkkiä ja sen brändiä on se, että konekauppojen yhteydessä uuden koneen omistajat viedään katsomaan koneiden valmistusta tehtaalle ja vieraillaan hakkuutyömaalla (Kuva 4). Hakkuutyömaalla testikuljettajat tekevät viimeiset säädöt ja tarkastukset ennen koneen luovutusta. Yrittäjän uusi kone voi olla juuri se tuotantolinjalla valmistumassa oleva kone tai testihakkuulla oleva kone. (Virkkunen 2017.)

Kuva 4. Sedu Ähtäri Tuomarniemen opiskelijoita ja henkilökuntaa vierailmassa testihakkuutyömaalla ennen koneen luovutusta syksyllä 2014 (Kuva: Antti Virkkunen).

Ponssella on onnistuttu luomaan tehokas brändi Ponsse-tuotemerkin (Kuva 5) ja sen perustajan Einari Vidgrénin ympärille, missä kaikki sidosryhmät ovat mukana. Sandbackan (2010, 15) mukaan kaikkien työntekijöiden on viestittävä brändistä yhtenäisesti, näin tietoa levittyy sidosryhmille, jotka todennäköisesti levittävät positii- vista tietoa omissa verkostoissaan.

Metsäkonevalmistaja Ponsse valittiin vuoden 2017 perheyrietykseksi ja se palkittiin voittoa symboloivalla Peter Fazer -palkinnolla. Perusteluina mainittakoon panostus arvojohtamiseen, mittavat tehdasinvestoinnit ja voimakkaasti kasvanut yritys. (Pel- linen 2017.)

Kuva 5. Ponsse Beaver-hakkuukone savotalla marraskuulla 2016 (Kuva: Antti Virkunen).

Suomen metsäyhdistys on metsäalan äänitorvi Suomessa. Sen tehtävänä on kertoa, että Suomi ja suomalaiset elävät metsästä. Yhdistys tarjoaa vastuullista tietoa metsien käytöstä. Sen alaisuudessa toimii Metsä puhuu -sivusto, millä kerrotaan metsiin ja puun käyttöön liittyvästä koulutuksesta ja ammasteista Suomessa. Suomen metsäyhdistyksen toiminnan tarkoitus on varmistaa, että kaikilla Suomessa asuvilla olisi perustiedot ja -taidot metsistä ja siihen liittyvästä elinkeinosta, kulttuurista, luonnosta ja sen suojelusta. Metsä puhuu -sivusto toimii tässä sekä viestintäkanavana että brändinä.

Metsäkoulutus ry on toukokuussa 2016 perustettu yhdistys, jonka tarkoitus on vaikuttaa kokonaisuutena metsäalan koulutuksen kehittämiseen. Uuden yhdistyksen perustajajäseniä ovat metsäalan ammatillista ja korkeakoulutusta tarjoavia oppilaitoksia, opiskelijajärjestöjä, metsäteollisuuden ja -talouden sekä metsäalan organisaatioita. Koulutuksen tulee vastata nykyistä joustavimmin työelämän tarpeisiin ja haasteisiin. Uusi yhdistys saattaa eri osapuolet saman pöydän äärelle vahvistamaan yhteistyötä entisestään. Sen lisäksi yhdistys tekee tiivistä yhteistyötä opetus- ja kulttuuriministeriön sekä opetushallituksen kanssa. (Koriseva 2017.)

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

4.1 Tutkimusmenetelmä

Lähestymistapa tässä opinnäytetyössä on kvantitatiivinen. Määrällisellä kyselyllä selvitetään Etelä-Pohjanmaan peruskoulun yläkoululaisten käsitystä metsäalasta ja sen imagosta. Tutkimuksen aihetta käsitellään metsäalan oppilaitoksen näkökulmasta ja sen tarkoituksena on saada hyödynnettyä tutkimuksen tuloksia metsäalan ja oppilaitoksen markkinointiin.

Määrällisen (kvantitatiivisen) tutkimustyön aineisto koostuu kirjallisuuden ja aiempien tutkimustulosten muodostamasta teoreettisesta taustasta sekä kyselyn muodostamien tulosten analysoinnista ja niiden vertailemisesta. Kirjallisuuden ja aiempien tutkimusten avulla saadaan hyvää teoreettista taustatietoa. Aiempien tutkimustulosten vertailulla tämän tutkimuksen tuloksiin saadaan mielenkiintoista tietoa siitä, onko alueellisuudella minkälainen vaikutus mielikuviin ja asenteisiin. Tämän selvittäminen on tärkeää, että saadaan selville, mitkä kanavat ovat toimineet ja mitkä eivät. Näillä aineistoilla on tarkoitus saada suoraan vastaukset tutkimusongelmiin. Toisen käden aineistolla kuten materiaaleilla, jotka kerätään tilastoista, sanomalehdistä tai internet artikkeleista. Näillä ei välttämättä saa suoraan vastausta tutkimusongelmiin, mutta ne auttavat tulosten analysoinnissa ja johtopäätelmien kirjoittamisessa. (Viikka 2007, 33–34).

Mikäli otantakoko ja vastausprosentti ovat riittävät, ovat tutkimukset luotettavia ja yleistettävissä. Luotettavuudesta voidaan perinteisesti käyttää kahta termiä reliabiliteetti ja validiteetti. Näillä termeillä tarkoitetaan tutkimuksen toistettavuutta ja sitä tutkitaanko sitä mitä on tarkoituskin. (Metsämuuronen 2002, 55.) Tässä tutkimuksessa ihanteellinen otantakoko olisi ollut kolmasosa perusjoukosta. Tällöin vertailu aikaisempiin tutkimuksiin olisi yhdenmukainen.

Tutkimusstrategiana käytän ns. survey-tutkimusta. Survey-tutkimuksessa kerätään tietoa standardoidussa muodossa joukolta ihmisiä. Tutkimukselle tyypillisiä piirteitä

ovat otos yksilöitä tietystä ihmisjoukosta, joilta aineisto kerätään yleensä kyselylomakkeella. Kerätyllä aineistolla on tarkoitus vertailla, kuvailla ja selittää ilmiöitä. (Hirsjärvi ym. 2000,122.) Tässä tutkimuksessa on tarkoitus selittää nuorten yläluokkalaisten mielikuvia metsäalasta ja sen ammasteista. Samalla on tarkoitus vertailla aineistoa jo aiemmin tehtyihin tutkimuksiin.

4.2 Aineisto

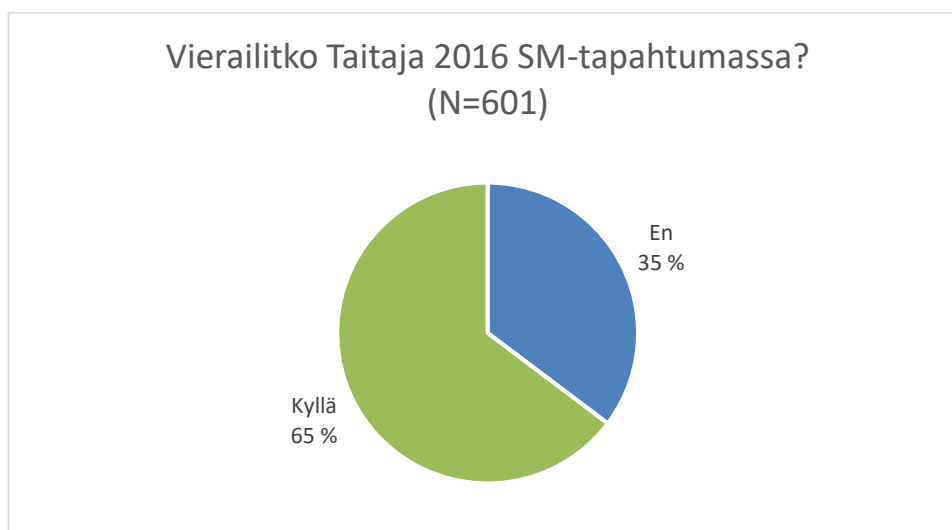
Tutkimustyön kvantitatiivinen osa järjestettiin sähköposti-kyselynä, johon osallistuvat Etelä-Pohjanmaan kuntien yläkoulujen luokat (7–9 lk.). Tutkimuksen tavoitteena oli saavuttaa vähintään tuhat yläkoululaista. Tutkimuksen koskiessa kokonaisuutena alueellista perusjoukkoa, kyseessä on kokonaistutkimuksen kaltainen tutkimus (Metsämuuronen 2002, 42). Kyselyn ajankohta on tärkeä, hyvän vastausprosentin saavuttamiseksi. Kysely järjestettiin syksyllä. Tällöin uusi lukuvuosi oli alkanut ja markkinointitapahtumat olivat vasta tulossa. Kyselystä lähetettiin tiedotteet maakunnan peruskoulujen opinto-ohjaajille. Tiedotteeseen liitettiin ohjeet kyselyyn vastaamiseksi. Kysely järjestettiin opintojen ohjaus -tunnilla mahdollisimman hyvän vastausprosentin saamiseksi. Kysely järjestettiin alkuperäisen suunnitelman sijaan vasta keväällä 2016. Tällä haluttiin nähdä, oliko isolla ammatillisella SM-kilpailulla vaikutusta mielikuviin.

5 TULOKSET

Tämä kvantitatiivinen tutkimus toteutettiin keväällä 2016 Etelä-Pohjanmaan peruskoulun 7.–9. luokkalaisille internet-kyselynä. Kyselyssä käytettiin Google Formsin internetpohjaista kyselylomaketta. Taitaja 2016 SM-kilpailu Seinäjoella oli juuri päätynyt ja haluttiin nähdä, vaikuttiko se mielikuviin tapahtumana. Kyselyyn vastasi 601 peruskoululaista, joka vastaa 8,8 % perusjoukosta.

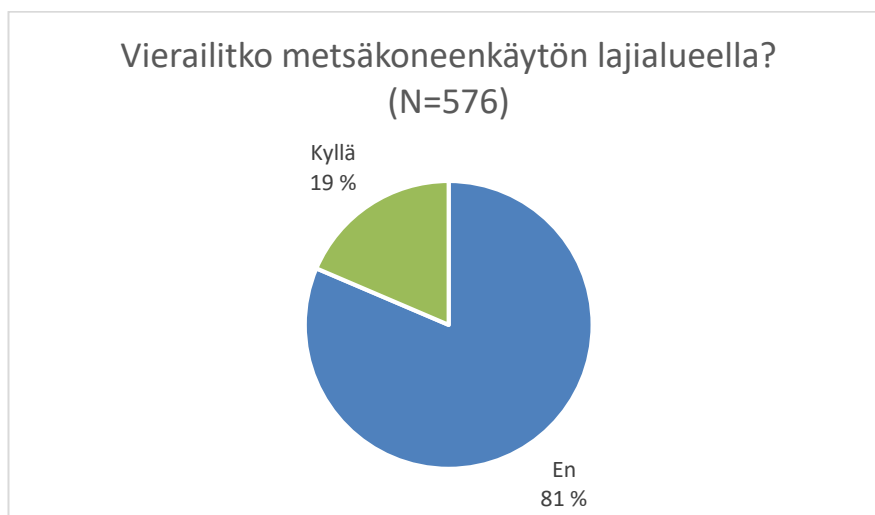
Tiedoteviesti kyselyyn lähetettiin yläkoulujen opinto-ohjaajille sähköpostilla ja tarkoitus oli, että kysely teetetäisiin opiskelijoilla opinto-ohjauksen tunnilla. Kyselyn kysymyslomakkeen pohjana toimi Risto Julkusen vuonna 2010 tekemä kysely Pohjois-Karjalan peruskoululaisille. Tätä kyselylomaketta hieman muokattiin, mutta pyrittiin pitämään samat kysymykset/kysymyksien asettelut, että tuloksia voitaisiin vertailla toisiinsa. Vertailulla pyritään selvittämään, onko alueellisesti vertailuryhmillä eroja tai yhteneväisyyksiä.

Tässä luvussa käsitellään kysymyksistä saadut vastaukset. Tulokset ovat esitetty sekä graafisesti että sanallisesti. Opiskelijoiden taustatietiedoilla haluttiin tuoda esiin opiskelijan asuinkunta, asuinpaikka, oppilaitos ja sukupuoli. Aiemmasta kyselystä poiketen selvitettiin, oliko vastaaja vierailut Taitaja -tapahtumassa ja oliko sillä vaikutusta mielikuvaan metsäalasta (Kuvio 6).

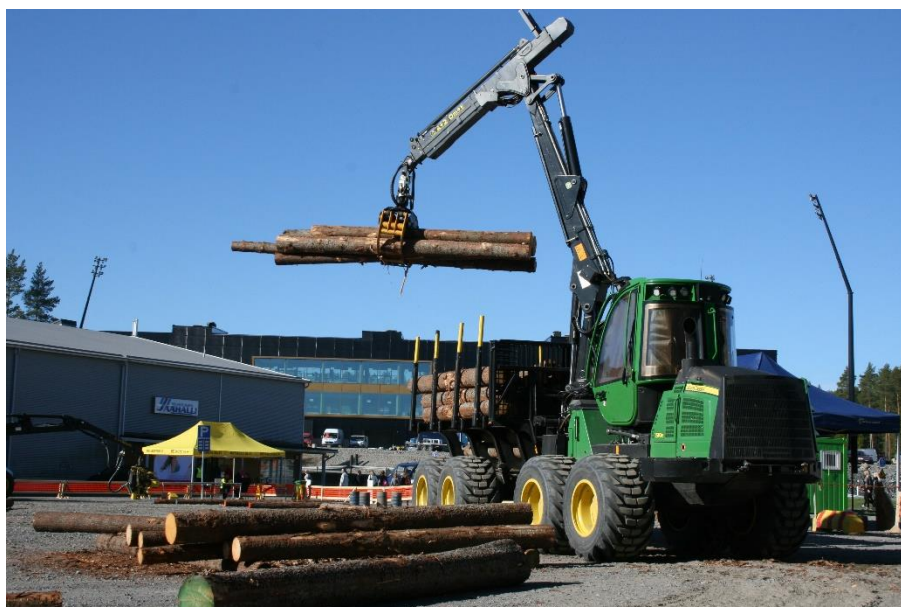

Kuvio 6. Vastanneiden osallistumisaktiivisuus Taitaja 2016 -tapahtumaan.

Taitaja-tapahtuma oli koulutuksen saralla merkittävin tapahtuma Etelä-Pohjanmaalle vuonna 2016. Kävijätavoitteeksi asetettu 40 000 kävijää 3 päivän aikana ja se saavutettiin. Vastaajajoukosta tapahtumassa vieraili 64,7 % vastanneista. Mielenkiintoisimmiksi aloista, TOP-3:een, ylsivät kauneus ja hyvinvointi, autoala ja kokki/kondiittori. Metsäkoneenkäytön lajialueella vieraili vastaajajoukosta vain 19 % (Kuvio 7) vastaajista. Metsäkoneenkäytön lajialueella vierailleista mielenkiintoisimmaksi asiaksi nousi metsäkoneet (Kuva 6).

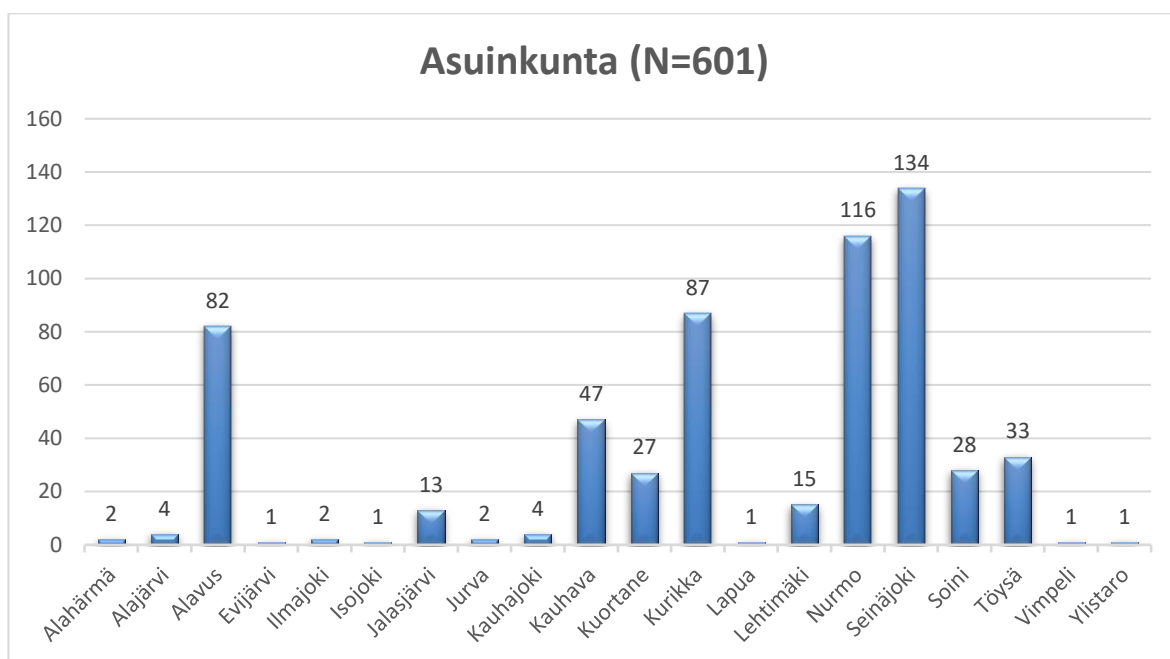

Kuvio 7. Vierailijat metsäkoneenkäytön lajialueella.

Kuva 6. Metsäkoneen käyttö -lajin ajokonetehtävä jäähallin pihalla Taitaja 2016 SM-kilpailuissa Seinäjoella (Kuva: Antti Virkkunen).

Kyselyyn vastanneet jakautuivat ympäri maakuntaa, vastaajia oli 20 eri kunnasta (Kuvio 8). Maakuntakeskus oli vastaajista aktiivisin ja suurin osa vastaajista tuli Seinäjoelta ja Nurmosta. Kohtalaiset osallistujamäärät tulivat myös Alavudelta, Soinista, Töysästä, Kurikasta, Jalasjärveltä ja Kauhavalta. Vaikka kysely jakautui miltei jokaiseen kuntaan jää reunakuntien vastausprosentti kovin pieneksi. Kyselyssä ei otettu huomioon kuntaliitoksia, koska koulut toimivat niin sanotusti vanhan kunnan nimellä, eikä tämän haluttu sekoittaa kuntavalintaa.

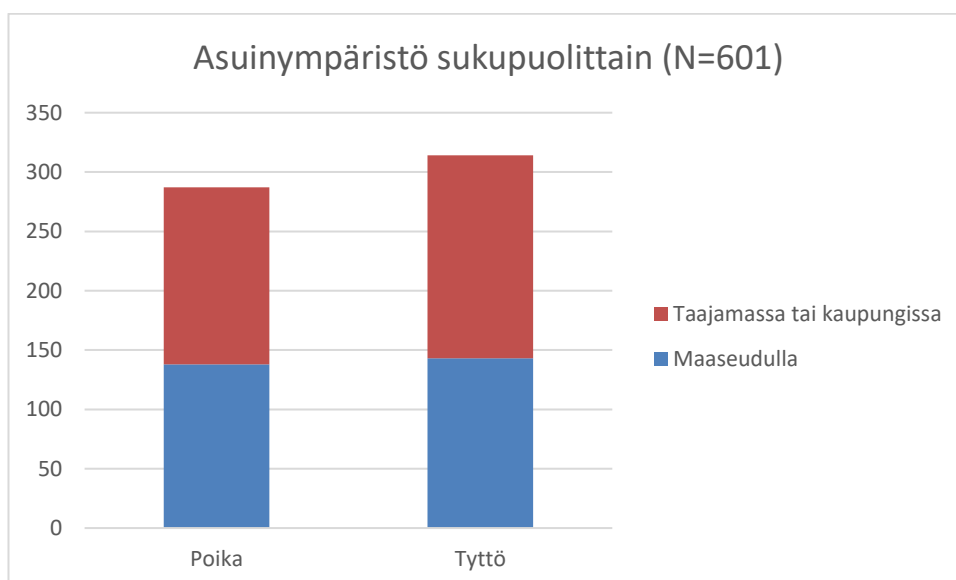
Kuvio 8. Vastaajat asuinkunnittain.

Seuraavassa taulukossa 1 on eritelty kouluittain ja luokittain kyselyyn osallistuneet. Etelä-Pohjanmaan 26 yläkouluista 17 yläkoulua osallistui kyselyyn. Joista merkityksellisiä olivat yhdeksän koulun vastaukset. Nämä aktiiviset yhdeksän koulua vastasivat 97 % vastaajista.

Koulut	8 lk	9 lk
Alahärmän yläkoulu (Kauhavan kaupunki)	3	0
Alajärven yläaste (Alajärvi)	2	2
Alavuden yläkoulu (Alavuden kaupunki)	32	28
Evijärven keskikoulu (Evijärvi)	3	0
Isojoen koulukolmio (Isojoki)	1	0
Jaakko Ilkan koulu (Ilmajoki)	1	1
Jalasjärven yläaste (Kurikan kaupunki)	13	0
Kauhavan yläkoulu (Kauhavan kaupunki)	0	47
Kuortaneen yhteiskoulu (Kuortane)	28	0
Kurikan yhteiskoulu (Kurikan kaupunki)	89	1
Lapuan yläaste (Lapua)	1	1
Nurmon yläaste (Seinäjoen kaupunki)	161	46
Seinäjoen lyseo (Seinäjoen kaupunki)	42	0
Seinäjoen yhteiskoulu (Seinäjoen kaupunki)	0	1
Soinin yhtenäiskoulu (Soini)	17	27
Teuvan yhteiskoulu (Teuva)	0	1
Töysän yläaste (Alavuden kaupunki)	21	32
Kaikki yhteensä	414	187

Taulukko 1. Kyselyyn vastanneet kouluittain ja luokittain.

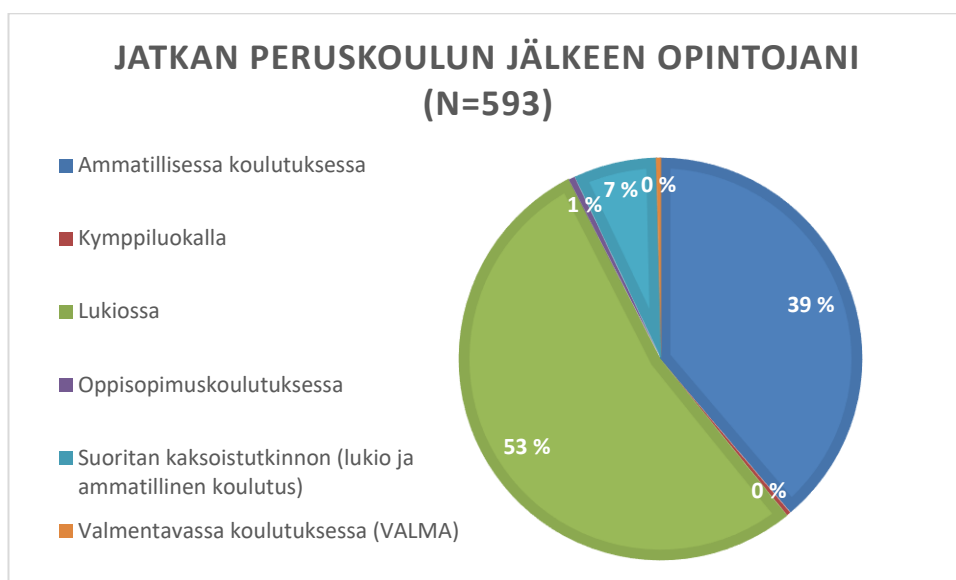
Kyselyyn vastanneista lähes kolmannes oli kahdeksasluokkalaisia 69 % (414 kpl) ja yhdeksäsluokkalaisia 31 % (187 kpl) (Kuvio 9.) Seitsemäsluokkalaisia kyselyyn ei vastannut yhtään.

Kuvio 9. Sukupuoli- ja asuin ympäristöjakauma vastanneiden kesken.

Koska toimitaan miesvaltaisella alalla, kysyttiin sukupuolta ja asuinympäristöä, sillä aiempien käsityksien mukaan metsäalalla opiskelevat ovat maaseudulta kotoisia olevia poikia. Sukupuolijakauma meni lähes tasan, tyttöjä oli 52,2 % ja poikia 47,8 % vastanneista. Vastaajista 52,3 % kertoi asuvansa taajamassa tai kaupungissa ja 46,8 % kertoi asuvansa maaseudulla. (Kuvio 9). Rakenne on sinällään hyvä, koska noin puolet vastanneista edusti molempia sukupuolia ja asuinympäristöä.

Peruskoulun jälkeen opintoja aikoi jatkaa 96,6 % vastanneista (kuvio 10). Suosituin vaihtoehto oli lukio 53 % kannatuksella ja toisena ammatillinen koulutus 39 %. Kaksoistutkinnon aikoi suorittaa 7 %. Lopuilla oli vaihtoehtona kymppiluokka, valmentava VALMA-koulutus tai oppisopimuskoulutus.

Kuvio 10. Jakautuminen toiselle asteelle peruskoulun jälkeen.

Päätöksen jatko-opinnoista vastasi 593 henkilöä ja heistä päätöksen oli tehnyt jo 37,8 % vastanneista. 12,5 % vastasi tehneen päätöksen juuri ennen yhteishakua ja 46,9 % ei ollut tehnyt vielä päätöstä. Loput 2,8 % vastauksista olivat epäkorrekteja.

Valinnaiseen kysymykseen, että jos olet tehnyt alavalintasi jo, mille alalle olet hakenut? Tähän saatiin 251 vastausta, jotka jakautuivat aloittain seuraavasti:

- sosiaali- ja terveysala 29,1 %,
- tekniikan- ja liikenteenala 21,5 %
- liiketalouden- ja hallinnonala 7,2 %

- lukio 4,4 %
- matkailu-, ravitsemus- ja talousala 4,4 %
- luonnonvara-ala 3,6 %
- kulttuuriala 3,6 %

Toiseen valinnainen kysymys oli, jos ei ollut tehnyt vielä alanvalintaa, mille alalle olet harkinnut hakea? Kysymykseen vastasi 286 henkilöä. Kolmen kärki oli sosiaali- ja terveysala 32,5 %, tekniikan- ja liikenteenala 19,2 % ja matkailu-, ravitsemus- ja talousala 11,5 %. Luonnonvara-ala oli seitsemäntenä 4,2 % äänimäärällä. Lopuilla oli lukuisia vaihtoehtoja muun muassa poliisi, liikunta tai lakiala.

Kysyttäessä, mitä asioita pidät tärkeänä valitessasi juuri tämän alan, tärkeiksi piirteiksi nousivat alan kiinnostavuus, palkkaus ja hyvät työolosuhteet. Vähemmän tärkeinä asioina nousivat esille tuttu ala, lahjakkuus, hyvät työllistymisnäkymät, itsenäinen ja haasteellinen työ sekä oppilaitoksen läheisyys katsottiin hyväksi myös työllistymisen näkökulmasta. Ainoat esille nousseet merkityksettömät asiat olivat alan trendi ja mahdollisuus työllistyä kotiseudulle. Nuorilta kysyttäessä, minkälaisessa tulevaisuuden ammatissa he haluaisivat työskennellä, he pitivät tärkeinä piirteinä tulevaisuuden ammatissaan hyvää palkkausta, hyviä työskentelyolosuhteita, hyvää työllisyystilannetta ja kutsumusta ammattiin. Vähän tärkeiksi listattiin hyvät etenemismahdollisuudet, työskentelyn työyhteisössä ja mahdollisuuden itsenäiseen työhön. Mahdollisuutta työllistyä omalle paikkakunnalle ei nähty tärkeänä piirteenä.

Kodin ja koulunvälimatkaa erikseen kysyttäessä saatiin 422 vastausta ja hajontaa oli aika paljon. Vastaajista 54 % oli sitä mieltä, että alle 50 km matka olisi kohtuullinen koulun ja oppilaitoksen välillä. Matkaa 50–100 km piti 14 % kohtuullisena, yli 100 km matkan olisi kulkenut vielä 14 % vastanneista ja 18 %:lla ei ollut väliä, kunhan oppilaitokselta löytyi asuntola.

Kysyttäessä, mitkä asiat vaikuttivat päätökseen opiskelupaikkaa valittaessa, vastaukset olivat kaksijakoiset. Mikään esitetyistä ei tuntunut vaikuttavan erittäin paljon päätöksen tekoon. Lähes kaikki vastaukset vaikuttivat vähän puolella vastanneista ja toisella puolella ei lainkaan. Tuttu ala, sijainti lähellä kaupunkia, kodin ja oppilai-

toksen välimatka nousivat eniten esille vähän vaikuttavina tekijöinä. Harrastusmahdollisuudet, kotoa käsin opiskelu ja metsäalan investoinnit olivat tekijöitä, joilla oli vähiten merkitystä opiskelupaikkaa valittaessa.

Ammatinvalintaa tehtäessä eniten vaikutusta on työn kiinnostavuudella ja haasteellisuudella (kuvio 11). Opettajilla, opinto-ohjaajilla, vanhemmilla ja kaverilla oli vaikutusta päätöksen tekoon noin puolella vastaajista, mutta toisella puolella ei lainkaan. Vanhemmilla tästä ryhmästä oli eniten sananvaltaa ammatinvalintaan.

Eniten nuoret olivat saaneet tietoa ammatillisesta koulutuksesta opinto-ohjaajilta, televisiosta, messuilla ja internetistä. Vähiten tietoa koulutuksesta oli tullut kaverilta, vanhemmilta ja radiosta.

Kuvio 11. Ammatinvalintaan vaikuttaneet tekijät.

Sanallisessa kysymyksessä, minkälainen mielikuva sinulla on metsäalasta, vastauksia saatiin 358 kappaletta. Alla on muutama poiminta positiivisista mielikuvista:

- Hoidetaan metsää ja pidetään siitä huolta
- Hyvä palkka ja töitä tarjolla
- Se on tärkeä
- Mielenkiintoinen
- Paljon työpaikkoja ja hyvä palkka. Itsenäistä työtä ja sopivan haastavaa
- Siihen liittyy paljon metsänhoitoa, ei juurikaan toimistossa istumista.

Negatiivisia mielikuvia oli myös paljon. Tässä muutama poiminta negatiivisista mielikuvista;

- Ei mielikuvaa =)
- Ei ole!
- Muu (180)
- Vaikuttaa tylsältä
- Ei mitään hajua
- Tylsä ja paska
- Raskasta
- En osaa sanoa
- Huono (8)
- En tiedä (8)
- Tylsää (8)

Mielikuvat metsäkoneenkuljettajan ammatista olivat vastaajille hieman tutumpia. Eniten oltiin samaa mieltä työn itsenäisyydestä ja vastuullisuudesta sekä pitkistä työpäivistä. Työn arveltiin sopivan molemmille sukupuolille sekä maalla että kaupungissa asuville. Työllisyystilanne ja työskentely-ympäristö arviointiin myös hyviksi. Työn siisteys, palkkaus ja henkinen kuormitus jakoivat eniten mielipiteitä. Metsäalan työtä arvioitiin raskaaksi, kun 412 vastaajaa oli eri mieltä työn kevyestä fyysisestä kuormasta.

Kysyttäessä mielikuvia eri ammateista metsäkoneenkuljettajan ammatin myönteisissä puolissa nousivat esille: hyvä palkkaus, itsenäinen työskentely, saa viettää aikaa luonnon parissa metsässä, työskentely helppoa, kun saa olla hytissä. Ammatin negatiivisista puolista nousi esille pitkät työajat, työn rankkuus ja huono palkkaus. Lukuisista vastauksista yhteenvetona voidaan todeta, ettei vastaajilla ollut kiinnostusta tai tietämystä asiasta. Tein wordle-generaattorilla sanataulun mielikuvista metsäkoneenkuljettajan ammattiin. Kuvassa on kaikki negatiiviset ja positiiviset kommentit (Kuva 7).

Kysyttäessä aiempaa kokemusta metsätöihin tai metsäkoneisiin 47,1 % oli kokenut metsäalasta, 52,9 % ei ollut kokenut metsäalasta. Edellistä kysymystä tarkentaen kysyttiin vielä, minkälaisia kokemukset olivat. Suurimmalla osalla vastaajista oli kokemusta raivaus-, istutus- tai polttopuunteko töistä. Osalla oli myös kokemusta traktorilla puunkorjuusta joko vanhempien tai isovanhempien kanssa. Muutamalla oli kokemusta isän kanssa metsäkoneenkuljettamisesta (kuva 9).

6 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

6.1 Tulevaisuuden suosituimmat koulutusohjelmat

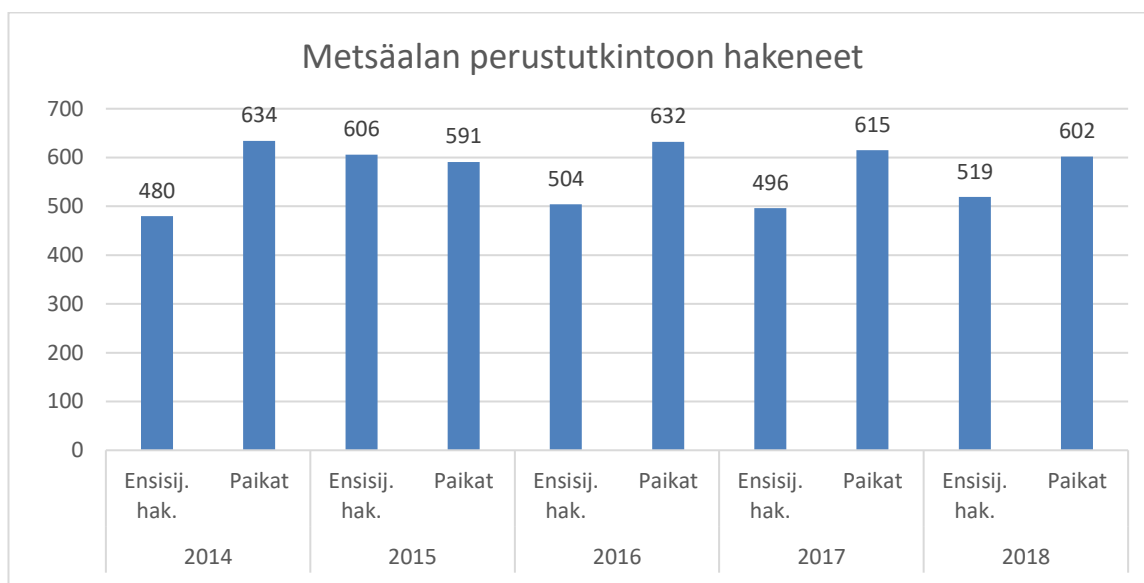
Kyselyyn vastanneista 601 henkilöä edustaa vain 8,8 % perusjoukosta. Vastaaajien osuus painottui kasvukeskuksiin ja niiden läheisyyteen. Tällä voi olla vaikutusta kyselyn tulokseen. Kyselyn ajankohta olisi voinut olla parempi. Kyselyyn vastanneista maaseudulla kertoi asuvansa 46,8 % ja kaupungissa 53,2 %. Vastanneista 52,2 % oli tyttöjä ja poikia oli 47,8%. Tätä suurempi vaikutus on sillä, että enemmistö vastaajista 69 % (414) oli kahdeksasluokkalaisia ja peruskoulun päättäviä yhdeksäsluokkalaisia 31 %. Tutustumiskäyntejä tehdään läpi yläkoulun, mutta päätös tulevasta opiskelupaikasta alkaa konkretisoitua vasta yhdeksännellä luokalla. Vastauksista olisin toivonut hieman tasaisempaa jakaumaa kahdeksannen ja yhdeksannen luokan kesken. Toisaalta tämä tulos vahvisti sen, minkä hakijatilastot osoittavat vuosi toisensa jälkeen. Hakijoita tulee metsäalalle opiskelijoita yksittäin ympäri maakuntaa.

Kyselyyn vastanneiden määrän painottuessa kasvukeskuksiin, ja kun vastaajista oli yli puolet tyttöjä, ei tullut yllätyksenä, että lukio oli ensisijaisena vaihtoehtona peruskoulun jälkeen. Toisaalta, jos mukaan luetaan kaksoistutkintoa vaihtoehtona pitäneet, tällöin ammatillisen koulutuksen kiinnostavuus nousi 43,9 %:iin ja ero ei tällöin olisi kovin suuri. Suosituimpana aloina nousivat esille sosiaali- ja terveysala sekä tekniikan- ja liikenteenala, jotka ovat joka vuosi suosittuja aloja yhteishaussa. Luonnonvara- ja ympäristöala sijoittui jaetulle sijalle kuusi.

6.2 Eräretkeily ja ympäristöhoito

Kysyttäessä, mikä metsäalan koulutuksessa eniten kiinnostaisi nousi kiinnostavimmaksi eräretkeily- ja ympäristöhoito. Perinteiset metsäalan ammatit jäivät kauas kärjestä. Mielikuvia metsäalasta oli 358 vastaajalla, joista julkaisukelpoisia mielikuvia löytyi reilu 50 kappaletta. Suurimmalla osalla vastanneista ei ollut mielikuvaa, he eivät joko tienneet metsäalasta mitään tai se ei kiinnostanut heitä.

Metsäalalle on hakeutunut Etelä-Pohjanmaalla viimeisenä kymmenenä vuotena noin 50 hakijaa kaikilla hakutoivesijoilla. Aloituspaiikkoja metsäalalla on 26, ja viime vuosina ryhmäkoko on tullut täyteen tai lähes täyteen. Suosituimpana osaamisalana on metsäkoneenkuljetuksen osaamisala. Lyytikäisen (2018) tekemän koonnin mukaan metsäalalle on ollut ensisijaisia hakijoita lähes saman verran kuin on ollut aloituspaiikkoja (kuvio 12).

Kuvio 12. Ensisijaisesti metsäalan perustutkintoon hakeutuneet opiskelijat vuosina 2014-2018 (Lyytikäinen 2018).

6.3 Vertailua aiempaan tutkimukseen

Tämän tutkimuksen pohjana on ollut Risto Julkusen (2010) vastaava työ Metsäalan vetovoimaisuudesta Pohjois-Karjalassa. Tulokset ovat suoraan verrannollisia ja voidaan pohtia, onko maantieteellisellä sijainnilla vaikutusta tuloksiin. Aivan vastaavaan osuuteen perusjoukosta ei ylletty tässä tutkimuksessa, joten tuloksia ei voida yleistää ja tulkita aivan absoluuttisina vaan suuntaa-antavina.

Julkusen tutkimukseen verrattuna sukupuolijakauma olivat lähes identtiset, eroa oli vain muutaman prosentin kymmenys. Asuinpaikkaa kysyttäessä tähän kyselyyn vastaajista yli puolet olivat kaupungista tai taajamasta kotoisin. Julkusen tutkimuksessa lievä enemmistö asui kunnan taajamassa tai maaseudulla. Tässä tutkimuksessa peruskoulun jatkoa toiselle asteelle oli suunnitellut lähes 97 %, joista noin

puolet tiesi jo mihin aikoi hakea. Vain 3 vastaajaa (0,5 %) ei tiennyt mitä tehdä. Aiemmassa tutkimuksessa Pohjois-Karjalassa vastaava luku epäröivistä jatko-opintojen suhteen oli 16,7 % vastaajista. Jatko-opintoja suunnittelevista noin puolet olivat jo päättäneet koulutuksen mihin hakeutua.

Alavalinnat seurasivat jokavuotista trendiä molemmissa tutkimuksissa sosiaali- ja terveysala sekä tekniikan- ja liikenteenalat olivat suosituimmat jatko-opinnot ammatillisella puolella. Jako toisen asteen koulutusten kesken on linjassa valtakunnan trendien mukaan. Tilanne toisen asteen koulutuksien kesken 2010 oli aika tasainen ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen välillä. Tätä tutkimusta tehdessä tilanne on kääntynyt lukion eduksi.

Alaa valitessaan nuoret pitivät tärkeinä asioina hyviä työskentelyolosuhteita, hyvää palkkausta ja alan kiinnostavuutta. Vähiten tärkeiksi asioiksi nousivat molemmissa tutkimuksissa esiin alan yleinen trendi ja oppilaitoksen sijainti lähellä kotipaikkakuntaa. Vaikkakin tässä tutkimuksessa 54 % vastaajista piti sopivana alle 50 km etäisyyttä kouluun. Aiemmassa tutkimuksessa vastaukset olivat jakaantuneet tasaisesti myös pidemmille matkoille. Koulun ja kodin välimatka selittynee myös maantieteellisillä eroilla.

Molemmissa tutkimuksissa ammatinvalintaa tehtäessä valintaan vaikuttivat eniten työn haasteellisuus ja kiinnostavuus. Opettajien, opinto-ohjaajien, vanhempien ja kavereiden vaikutus ammatinvalintaan oli jälkimmäisessä tutkimuksessa hieman noussut. Tiedon saanti metsäalan ammatillisesta koulutuksesta oli hivenen parantunut vuosien saatossa, mutta trendi oli hyvin saman suuntainen kuin Julkusen aiemmassa työssä. Merkittävimpinä tiedonsaantilähteitä olivat messut, internet, tutustumiset, televisio ja opinto-ohjaajat.

Vertailtaessa mielikuvia metsäkoneenkuljettajan ammatista esille nousivat seuraavat yhtäläisyydet: pitkät työpäivät, itsenäinen ja vastuullinen työ, työn sopivuus molemmille sukupuolille. Jälkimmäisessä tutkimuksessa työllisyystilanne nähtiin edellistä tutkimusta paremmaksi. Tämä selittynee osin tuotantolaitosuudistuksien ja -investointien mukanaan tuomina positiivisena vireenä sekä markkinointina siitä, että alalle tarvitaan osaavaa työvoimaa.

Metsäalan koulutuksessa kiinnostavimmat osaamisalat ja -järjestys olivat identtiset molemmissa tutkimuksissa. Kiinnostavin on eräretkeily. Koneellinen puunkorjuu ja metsäluonnonhoito täydensivät kärkikolmikon. Prosentuaalisesti eräretkeily piti pintansa ja kaikkien muiden kiinnostavuus laski aiempaan verrattuna.

Aiempaan tutkimukseen verrattuna herää kysymys, onko nuorilla asenne muuttunut koulutukseen ja työntekoon vajaan kymmenen vuoden aikana. Nuorten asenne-muutos ja alan koulutus sopivat ammatillisen koulutuksen reformin myötä entistä enemmän toisiinsa. Reformi lisää joustavuutta opintoihin. Omien kokemuksien mukaan nuoret haluavat nopeasti töihin, eivätkä halua istua koulunpenkillä. Työn kiinnostavuus, hyvät työskentelyolosuhteet ja palkkaus ovat niitä tekijöitä, jotka vaikuttavat opintojaan miettiviiin nuoriin. Niihin tulisi kiinnittää huomiota, mikäli metsäala haluaa kilpailla osaavista tekijöistä tulevaisuudessa.

7 POHDINTA

7.1 Alanvalintaan vaikuttavat tekijät

Tämän työn tarkoituksena oli selvittää Etelä-Pohjanmaan kaikkien nuorten mielikuvat metsäalasta ja sen vetovoimaisuudesta. Metsäalan tunnettavuus peruskoulun yläluokkalaisissa on vaihtelevaa. Osalla on hyvinkin realistinen käsitys alasta, mutta tällöin löytyy jokin yhteys metsäalaan kodin tai suvun kautta. Yleisesti tietoa metsäalasta oli aika vähän, mielikuvat olivat vanhentuneita. Tällöin metsäala koettiin tylsänä ja työ miellettiin raskaaksi. Alan realistiset asiat nähtiin negatiivisessa valossa. Teknologian, luonnon ja työn merkitystä ei pidetty kiinnostavana. Palkkaus, työn haasteellisuus ja kiinnostavuus nousivat esille vaikuttavimpina tekijöinä alan valintaa mietittäessä. Tässä opettajilla, opinto-ohjaajilla, vanhemmilla tai kaverilla oli vähäinen, mutta kasvanut merkitys. Opinto-ohjaajat, messut, tutustumiset ja viestintävälineet (internet ja televisio) ovat niitä kanavia, joista tietoa saadaan. Tässä tutkimuksessa ei selvitetty sosiaalisen median esimerkiksi Youtube-, Facebook-, Instagram-, Twitter-kanavien käyttöä tiedonsaantikanavana. Uskoisin tämän lisääntyneen merkittävästi paikkana, joista ei pelkästään haeta tietoa vaan muokataan myös mielikuvia. Perinteisiltä kanavilta haetaan tarkempaa tietoa opinnoista.

7.2 Metsäalan tunnettavuus ja vetovoimaisuus

Metsäalan koulutuksella on ollut hyvä vetovoimaisuus Etelä-Pohjanmaalla viimeiset kymmenen vuotta. Kansallisessa vertailussa, montako ensisijaista hakijaa on peräloituspaikka, olemme hakutilastojen kärkipäässä. Metsäalan opiskelijat tulevat ympäri maakuntaa, mistä kertoo esimerkiksi tämän hetkinen opiskelijatilanne. Etelä-Pohjanmaalta tulee lähes jokaisesta kunnasta tai kaupungista yksi tai useampi opiskelija sekä naapurimaakuntien Pirkanmaa ja Keski-Suomen rajakunnista myös opiskelijoita. Opiskelijarekrytoinnissa on siis muistettava, että osa opiskelijoista tulee Etelä-Pohjanmaan ulkopuolelta. Tässä tutkimuksessa ei kuitenkaan otettu naapurimaakuntia huomioon. Ähtärin maakunnallista sijaintia ajatellen lähimaakuntien osuus opiskelijamäärissä on merkittävä.

7.3 Markkinointitoimien vaikutukset

Sedu Ähtärin Tuomarniemellä on pitkät perinteet opiskelijarekrytoinnissa. Vuosittain metsäalaa esiteltiin kaikissa maakunnan koulutusmessuilla, vanhempainilloissa ja alan tapahtumissa. Yhteistyötä tehdään yli maakuntarajojen eri yritysten, yrittäjien, konevalmistajien, peruskoulujen ja metsäorganisaatioiden kanssa. Syksyisin järjestettiin avoimet ovet -tapahtuma, johon kutsuttiin kaikki lähialueiden peruskoulun yläluokat. Avoimissa ovissa vierailee vuosittain 10–16 peruskoulusta noin 400–550 yläasteen oppilasta. Tapahtumassa on ollut mukana metsäalan toimijoita esimerkiksi puuhankinnan organisaatiot, metsänhoitoyhdistys ja metsäkonevalmistajia. Peruskoululaisten kyyditykset avoimiin oviin hoidettiin Suomen metsäsäätiön kuljetusavustuksella. Avoimien ovien lisäksi järjestettiin erilaisia tapahtumia ja tutustumisia metsäalaan ja sen opetukseen. Yläasteen seitsemäs- ja kahdeksaluokkalaisille järjestettiin ammattitekemällä tutuksi -päivä (ATT), työelämä tutuksi -päivä (TET) ja TÄSMÄ-päiviä yhdeksäsluokkalaisille. Myös peruskoulun alaluokille järjestettiin metsä-, eläin- ja puulajitunnistus-päiviä keväisin. Etelä-Pohjanmaalla metsäalan koulutukseen tutustuu vuosittain 500–600 koululaista joko oppilaitoksessa tai maastossa työmaakohteella. Tämän lisäksi metsäalaa esitellään metsäalan tapahtumissa ja koulutusmessuilla, missä vierailee tuhansia koululaisia. Esimerkiksi Farmari 2017 -tapahtuma Seinäjoella keräsi 94 000 kävijää. Tärkeää työtä nuorten saavuttamiseksi tehdään paljon, koska opiskelijat jakaantuvat ympäri maakuntaa ja naapurimaakuntia. Tutustumisella tulevaan ammatilliseen alaan havaittiin vähentävän keskeyttämisen riskiä.

Mielikuviin ja asenteisiin on kuitenkin vaikea tehdä muutoksia nopeasti, varsinkin jos ennakkoluulot ulottuvat syvälle. Tästä hyvänä esimerkkinä kiinnostavin metsäalan koulutus on eräretkeily, jota tehdään jo varhaiskasvatuksesta lähtien. Juholinin (2001, 292) mielestä mielikuva on kokonaisuus, joka ei pelkästään koostu asenteista ja tiedosta vaan myös uskomuksista ja kokemuksista. Näitä kokemuksia ja uskomuksia pitää saada lisää läpi peruskoulutuksen. Unohtamatta vanhempia tai muita sidosryhmiä, he myötävaikuttavat nuorten mielikuviin omilla ajatuksillaan ja asenteillaan. Metsäalan yritykset ovat tähän jo heränneet ja luoneet erilaisia tapahtumia ja perhepäiviä, joissa on lapsille mieluista puuhaa ja joissa samalla tehdään alaa tutuksi. Asiakkaiden huolehtimisesta ja sen tuomisesta osaksi yritystä ja sen

arvoja on esimerkkinä Ponssen tapa toimia, huolehtia asiakkaasta ja jälkimarkkinoinnista. Tämänlaisen toiminnan lisääntyessä ollaan Sandbackan (2010, 15) mukaan viestinnän osa-alueella, jossa muut puhuvat yrityksestä olivat ne sitten suosituksia tai kritiikkiä.

Metsäalan toimijat ovat ryhtyneet valtakunnalliseen yhteistyöhön metsäalan veto-voimaisuuden ja osaavan työvoiman lisäämiseksi. Metsäkoulutus ry ja Suomen metsäyhdistys yhdessä oppilaitosten kanssa ovat mukana Metsä puhuu uusille osaajille -hankkeessa. Hankkeen tavoitteena on alueellisen markkinoinnin kehittäminen ja vakiinnuttaa maakunnalliset yhteistyöverkostot metsäalan markkinointiin. Tehostetulla yhteistyöllä on tarkoitus saada motivoituneita opiskelijoita metsäalan kaikille koulutusasteille.

Tämän työn tuloksista voidaan todeta, että vaikka tutkimusryhmä oli 8,8 % perusjoukosta, tulokset ovat suuntaa antavia. Peruskoulun yläluokkalaisilla on vaihteleva tietämys metsäalasta ja sen koulutuksesta. Kaikkia se ei kiinnosta, mikä näkyi tämänkin tutkimuksen vastauksissa. Ajankohdalla on erittäin tärkeä merkitys tutkimuksen onnistumisen suhteen. Tämä tutkimus tehtiin hieman liian myöhään, mikä on osa syy pieneen vastausprosenttiin. Tutkimus on kuitenkin toistettavissa, minkä osoitti samankaltainen kyselylomake Julkusen (2010) tutkimuksen kanssa. Näin saatiin ja saadaan vertailuun alueellisia eroja tai yhtäläisyyksiä kuten aiemmin tuli esille. Olisi myös mielenkiintoista tutkia sosiaalisen median vaikutusta mielikuviin, koska nuoret päivittäin viettävät paljon aikaa kyseessä olevien medioiden kanavissa. Tutkimusaiheena voisi olla, miten paljon sosiaalisella medially voidaan vaikuttaa opiskelija-hankintoihin vai voidaanko ollenkaan?

LÄHTEET

Blythe, J. 2009. Key Concepts in Marketing. London. SAGE Publications Ltd.

Bäck, K. 2014. Opetusministeri myönsi Toivalan yksikköön metsäkoneekuljettajakoulutuksen koulutusohjelman koulutusluvan 1.1.2014 alkaen. [Verkkajulkaisu]. Toivala. [Viitattu 22.3.2014]. Saatavana: <http://www.sakky.fi/fi/Kuntayhtyma/ajankohtaista/Sivut/Toivalassa-.aspx>

Grönroos, E., Kaivanto, K. & Salonen, J. 1996. Tehosta yrityskuvaasi. Helsinki. Hakapaino.

Hellström, R., Härmä, T., Kauppi, E. & Lahtinen, K. 14.02.2012. Lukio-opiskelijoiden näkemys metsäalan imagosta. [Verkkajulkaisu]. Helsinki. [Viitattu 10.03.2014]. Saatavana: http://www.mmm.fi/attachments/metsat/kmo/65pfsHFjU/Olarin_lukio.pdf

Hirsjärvi, S. Remes, P. & Sajavaara, P. 2000. Tutki ja kirjoita. Helsinki. Tammi

Hoppi, A-S. 16.06.2017. Biotalous boostaa metsäkoneenkuljettajien koulutusta. [Verkkajulkaisu]. Helsinki. Maaseudun Tulevaisuus. [Viitattu 10.05.2018]. Saatavana: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/mets%C3%A4/biotalous-boostaa-mets%C3%A4koneenkuljettajien-koulutusta-kasvu-ei-saaj%C3%A4d%C3%A4-kiinni-osaavan-ty%C3%B6voiman-puutteesta-1.194092>

Hämäläinen, V. 13.11.2015. Peruskoulun oppilaat ja päättötodistuksen saaneet maakunnittain 2015. [Koulutustilastot, Tilastokeskus] Helsinki. [Viitattu 20.6.2016]. Saatavana: http://www.stat.fi/til/pop/2015/pop_2015_2015-11-13_tau_001.fi.html

Jaatinen, T. 29.02.2016. Metsäteollisuus Suomen suurin vientiala vuonna 2015. [Verkkajulkaisu]. Helsinki. Metsäteollisuus ry. [Viitattu 10.06.2016]. Saatavana: <http://www.metsateollisuus.fi/uutishuone/tiedotteet/Metsateollisuus-Suomen-suurin-vientiala-vuonna-2015-2331.html>

Juholin, E. 2001. Communicare. Viestintä strategiasta käytäntöön. Helsinki. Onforviestintä Oy.

Julkunen, R. 2010. Metsäalan vetovoimaisuus Pohjois-Karjalassa. Seinäjoki. Seinäjoen Ammattikorkeakoulu.

- Kahilainen, J. 2015. Maaseudun Tulevaisuus. Hakkuut lisäävät sijoituksia metsään. 6.5.2015.
- Kettunen, A. 10.1.2014. Ensisijaiset hakijat ammatilliseen paperi-, puu- ja metsäalankoulutukseen. [Verkkojulkaisu]. Helsinki. [Viitattu 25.3.2014]. Saatavana: <http://www2.metsateollisuus.fi/tilastopalvelu2/tilastokuviot/Tyomarkkinat/Forms/DispForm.aspx?ID=137&RootFolder=%2ftilastopalvelu2%2ftilastokuviot%2fTyomarkkinat%2fJulkinen%2dFI&Source=http%3A%2F%2Fwww2%2Emetsateollisuus%2Efi%2Ftilastopalvelu2%2ftilastokuviot%2FTyomarkkinat%2FForms%2FAill-tems%2Easpx>
- Kiuru, K. & Sirvio, P. 9.10.2014. Valtioneuvoston asetus ammatillisen perustutkinnon muodostumisesta (801/2014). [Verkkojulkaisu]. Helsinki. [Viitattu 25.7.2016]. Saatavana: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20140801>
- Koriseva, S. 30.3.2018. Metsäkoulutus ry vahvistaa metsäalan koulutuksen kehittämistä ja lisää alan tunnettuutta [Verkkojulkaisu]. Helsinki. [Viitattu 1.6.2018]. Saatavana: <https://www.metsateollisuus.fi/edunvalvonta/koulutuspolitiikka/metsakoulutus-ry/>
- Laakso, H. 2004. Brändit kilpailuetuna. Hämeenlinna. Talentum Media Oy
- Lautanen, E. 15.11.2017. Training camp – metsäkoneenkuljettajakoulutuksen tulokset kaampaan työssäoppimiseen ja laadulliseen työllistymiseen yhdessä työelämän kanssa. [Henkilökohtainen tiedonanto]. Helsinki. [Viitattu 2.6.2018].
- Lindberg-Repo, K. 2005. Asiakkaan ja brändin vuorovaikutus – miten johtaa brändin arvoprosesseja? Helsinki. WSOY pro.
- Lyytikäinen, P. 2.5.2018. Hakijatilastot 2018. [Excel-tiedosto]. Helsinki. Metsäteollisuus ry. [Viitattu 2.6.2018].
- Metsämuuronen, J. 2002. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä. 1 painos. Sri Lanka. International Methelp ky.
- Metsämuuronen, J. 2011. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä. 4 laitoksen pohjalta, e-kirja 1 painos. Helsinki. International Methelp ky.
- Maa- ja metsätalousministeriö. 2010. Kansallinen metsäohjelma 2015.[Verkkojulkaisu]. Helsinki. Juves Print. 2011. [Viitattu 25.3.2014]. Saatavana: http://www.mmm.fi/attachments/metsat/kmo/5ywLDJ2Uy/Kansallinen_metsaohjelma_2015_Valtioneuvoston_periaatepaatos_16.12.2010.pdf
- Markkinointi & Mainonta. 26.9.2017. Arvostetuimmat brändit 2017. Perinteiset brändit menestyvät[Verkkojulkaisu]. Helsinki. [Viitattu 26.9.2017]. Saatavana: <http://www.marmai.fi/lehti/perinteiset-brandit-menestyvat-6677898>

- Opetushallitus. 2018. 15.4.2018. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet, perusopetus yleissivistuksen perustaja. [Verkkojulkaisu]. Helsinki. OPH. [Viitattu 15.4.2018]. Saatavana: <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/tekstikappale/426523>
- Opetushallitus. 2018. 25.5.2018. Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma. [Verkkojulkaisu]. Helsinki. OPH. [Viitattu 25.5.2018]. Saatavana: <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/39651/perusopetus/tekstikappale/39634>
- Opetushallitus. 2016. 2.7.2016. Ammatillinen peruskoulutus, metsäalan perustutkinto. [Verkkojulkaisu]. Helsinki. OPH. [Viitattu 2.7.2016]. Saatavana: <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/esitys/1721191/ops/tiedot>
- Opetushallitus. 2014. 22.3.2014. Perusopetus. [Verkkojulkaisu]. Helsinki. OPH. [Viitattu 22.3.2014]. Saatavana: http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/perusopetus
- Opetushallitus. 2016. 2.7.2016. Ammatillinen koulutus. [Verkkojulkaisu]. Helsinki. OPH. [Viitattu 2.7.2016]. Saatavana: http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/ammattikoulutus
- Opetushallitus. 2016. 2.7.2016. Ammatillinen peruskoulutus. [Verkkojulkaisu]. Helsinki. OPH. [Viitattu 2.7.2016]. Saatavana: http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/ammattikoulutus/amatilliset_perustutkinnot
- Opetushallinnon tilastopalvelu. 2016. Ammatillisen koulutuksen opiskelijat. [Opetushallinnon tilastopalvelu]. Helsinki. OPH. [Viitattu 20.6.2016]. Saatavana: https://vipunen.fi/fi-fi/_layouts/15/xlviewer.aspx?id=/fi-fi/Raportit/Ammatillinen%20koulutus%20-%20opiskelijat%20-%20maakunta.xlsb
- Opetushallinnon tilastopalvelu. 2016. Ammatillisen tutkinnon suorittaneet. [Opetushallinnon tilastopalvelu]. Helsinki. OPH. [Viitattu 20.6.2016]. Saatavana: https://vipunen.fi/fi-fi/_layouts/15/xlviewer.aspx?id=/fi-fi/Raportit/Ammatillinen%20koulutus%20-%20tutkinnot%20-%20koulutusala.xlsb
- Opetushallitus. 2016. Opetushallituksen lehdistötiedote 16.6.2016. [Verkkojulkaisu]. Helsinki. OPH. [Viitattu 16.6.2016]. Saatavana: http://www.oph.fi/ajan-kohtaista/tiedotteet/101/0/uudet_opiskelijat_valittu_ammattilliseen_koulutukseen_ja_lukioon
- Opetushallitus. 2017. Opetushallituksen mediatiedote 15.6.2017. [Verkkojulkaisu]. Helsinki. OPH. [Viitattu 16.7.2017]. Saatavana: http://www.oph.fi/ajankoh- taista/tiedotteet/101/0/uudet_opiskelijat_valittu_ammattilliseen_koulutukseen_ja_lukioon

- Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2018.1.12018. Ammatillisen koulutuksen reformi. [Verkkojulkaisu]. Helsinki.OKM. [Viitattu 5.6.2018]. Saatavana: <http://minedu.fi/amisreformi>
- Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2013. 27.03.2013. Ministeriöltä tarkemmat ehdotukset ammatillisen koulutuksen opiskelijapaikoista. [Verkkojulkaisu]. Helsinki. OKM. [Viitattu 10.03.2014]. Saatavana: <http://www.minedu.fi/OPM/Tiedotteet/2013/03/ammattillinen.html?lang=fi>
- Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2013. 27.06.2013. Ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijamäärät vuosina 2014 – 2016. [Verkkojulkaisu]. Helsinki. OKM. [Viitattu 12.03.2014]. Saatavana: http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Koulutus/ammattillinen_koulutus/hallinto_ohjaus_ja_rahoitus/liitteet/Ammattillisen_peruskoulutuksen_opiskelijamxrxr_vuosina_2014-2016.pdf
- Pellinen, M. 2/2017.Einarin arvot luotsaavat Ponssea. [Verkkojulkaisu]. Helsinki. [Viitattu 15.11.2017]. Saatavana: <http://lehti.perheyryitys.fi/Einarin+arvot+luotsaavat+Ponssea>
- Pirttijärvi, R., Rautio, A., Paaskoski, L., Karhunkorva, R. & Kärkkäinen, S.14.03.2018. Suomalaisen metsäsuhde on moniarvoinen, henkinen ja arkinen [Verkkojulkaisu]. Helsinki. [Viitattu 10.04.2018]. Saatavana: <https://www.smy.fi/artikkeli/suomalaisen-metsasuhde-on-moniarvoinen-henkinen-ja-arkinen/>
- Rope, T. 2000. Suuri markkinointikirja. Helsinki. Kauppakamari Oyj.
- Rytilä, T. 2008. Millainen on metsäalan tavoiteimago ja millä keinoilla se saavutetaan. [Verkkojulkaisu]. Helsinki. [Viitattu 22.3.2014]. Saatavana: [http://www.smy.fi/smy/Materiaalitdeve.nsf/all-byid/99E2CA7CE2204327C22575140038A2A0/\\$file/PMA25-Ty%C3%B6paja2_yhteenveto.pdf](http://www.smy.fi/smy/Materiaalitdeve.nsf/all-byid/99E2CA7CE2204327C22575140038A2A0/$file/PMA25-Ty%C3%B6paja2_yhteenveto.pdf)
- Sandbacka, J. 8.5.2010. Prändetään pikkaisen, pk-yrityksen brändikirja. [Verkkojulkaisu]. Oulu. [Viitattu 29.10.2017]. Saatavana: <http://jultika.oulu.fi/files/isbn9789514261893.pdf>
- Stora Enso.2016. Strategia, muutosmatkalla. [Verkkojulkaisu]. Helsinki. [Viitattu 29.7.2016]. Saatavana: <http://www.storaenso.com/lang/finland/about/Pages/strategy.aspx>
- Sunabacka, S. 20.1.2012. Moderni puurakentaminen metsäsektorin uudistamisen kärkänä. [Verkkojulkaisu]. Helsinki. [Viitattu 29.7.2016]. Saatavana: <http://www.puuinfo.fi/tiedote/moderni-puurakentaminen-mets%C3%A4sektorin-uudistamisen-k%C3%A4rken%C3%A4>

- Suomen mediaopas. 2014. Brändi. [Verkkojulkaisu]. Tampere. [Viitattu 29.3.2014]. Saatavana: <http://www.mediaopas.com/sanasto/br%E4ndi/>
- Suomen metsäyhdistys. 2016. Metsäalan koulutus. [Verkkojulkaisu]. Helsinki. [Viitattu 29.7.2016]. Saatavana: <http://www.smy.fi/opeta-opi/metsa-puhuu/metsaalan-koulutus/#show-map>
- Suomen Metsäyhdistys. 30.12.2015. Metsäsektorin merkitys. [Verkkojulkaisu]. Helsinki. [Viitattu 2.8.2016]. Saatavana: <http://www.smy.fi/forest-fi/metsatietopaketti/metsasektorin-merkitys/>
- Suomen metsäyhdistys. 2010. Metsien käyttö pelastaa koko maailman. [Youtube-video]. Helsinki. [Viitattu 29.4.2018]. Saatavana: <https://www.youtube.com/watch?v=2RXgyVraRck>
- Tulli. 29.2.2016. Kuvioita Suomen ulkokaupasta 2015. [Verkkojulkaisu]. Helsinki. [Viitattu 2.8.2016]. Saatavana: http://www.tulli.fi/fi/suomen_tulli/ulkomaankauppatilastot/grafiikkaa/liitteet/Kuviot_2015FI.pdf
- Tulli. 31.5.2016. Kuvioita Suomen ulkokaupasta 2016. [Verkkojulkaisu]. Helsinki. [Viitattu 2.8.2016]. Saatavana: http://www.tulli.fi/fi/suomen_tulli/ulkomaankauppatilastot/grafiikkaa/liitteet/Kuviot_2016FI.pdf
- UPM. 2016. Visio, toiminta-ajatus ja arvot. [Verkkojulkaisu]. Helsinki. [Viitattu 28.7.2016]. Saatavana: <http://www.upm.fi/UPM/visio-toimintaajatus-ja-arvot/Pages/default.aspx>
- Vainio, A. 2015. Maaseudun Tulevaisuus. Biotalouselle niukasti vipuvoimaa EU:sta. 11.11.2015, 3.
- Valio. 7.10.2012. Rakkaudesta suomalaiseen maitoon. [Verkkovideo]. Helsinki. [Viitattu 25.3.2014]. Saatavana: <http://www.youtube.com/watch?v=mSHWSgNoM4E>
- Viikka, H. 2007. Tutki ja mittaa: Määrällisen tutkimuksen perusteet. Hanna Viikka ja Kustannusosakeyhtiö Tammi. Jyväskylä.
- Virkkunen, A. 30.9.2014. Vierailu Ponssen tehtaalla ja hakkuutyömaalla. [Henkilökohtainen tiedonanto]. Ähtäri. [Viitattu 2.6.2018].
- Virtanen, H. 23.9.2017. Metsäkoulut kiinnostavat opiskelijoita vaihtelevasti. [Verkkojulkaisu]. Helsinki. Maaseudun Tulevaisuus. [Viitattu 29.3.2018]. Saatavana: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/mets%C3%A4/artikkeli-1.207020>
- Yli-Ketola, L. 2015. Maaseudun Tulevaisuus. Ammattitaitoisista kuljettajista on jo pulaa. 25.2.2015.

Ylkänen, Y. 2015. Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäohjelma 2016-2020. Helsinki.
Julkaisija Suomen Metsäkeskus 2016.

LIITTEET

Liite 1. Google Forms kyselylomake

Metsäalan imago ja mielikuvat

Kysely Etelä-Pohjanmaan peruskoulun 8 - ja 9-luokkalaisille metsäalan imagosta ja mielikuvista.

Vierailitko Taitajissa (ammattitaidon SM-kisoissa) 10 - 12.5.2016 Seinäjoella? *

- ☐ () Kyllä
- ☐ () En

JOS vierailit Taitajissa, mikä oli mielestäsi paras/mielenkiintoisin laji?

Vierailitko metsäkoneenkäytön lajialueella?

- ☐ () Kyllä
- ☐ () En

JOS vierailit metsäkoneenkäytön lajialueella, mikä oli mielenkiintoisin asia?

1.Asuinkunta *

[Alahärmä V]

2.Koulu *

[Alahärmän yläkoulu (Kauhavan kaupunki) V]

3.Luokka *

[8A V]

4.Sukupuoli *

☐ () Poika

☐ () Tyttö

5. Asun *

☐ () Taajamassa tai kaupungissa

☐ () Maaseudulla

6. Haluaisin työskennellä tulevaisuudenammatissani *

	Ei tärkeä Vähän tärkeää Tärkeää		
jossa voin työskennellä itsenäisesti	()	()	()
jossa voin työskennellä työyhteisössä	()	()	()
jossa tunnen olevani kutsumusammatissani	()	()	()
jossa on hyvä palkka	()	()	()
jossa on hyvä työllisyys	()	()	()
jossa voisin jäädä			
työskentelemään kotipaikkakunnalleni	()	()	()
jossa on hyvät työskentelyolosuhteet	()	()	()
jossa on hyvät etenemismahdollisuudet	()	()	()

7. Aion jatkaa peruskoulun jälkeen opiskelujani

☐ () Ammatillisessa koulutuksessa

☐ () Lukiossa

☐ () Suoritan kaksoistutkinnon (lukio ja ammatillinen koulutus)

☐ () Kymppiluokalla

- ☐ () Valmentavassa koulutuksessa (VALMA)
- ☐ () Oppisopimuskoulutuksessa
- ☐ () En jatka opiskeluja vielä
- ☐ () Muu:

8. Oletko tehnyt päätöksen jatko-opiskelusta peruskoulun jälkeen?

- ☐ () Olen tiennyt alanvalintani jo kauan
- ☐ () Tein päätöksen juuri ennen yhteishakua
- ☐ () En ole vielä tehnyt päätöstä
- ☐ () Muu:

9 VASTAA VAIN jos olet tiennyt jo alanvalintasi. Mille alalle olet tehnyt valinnan?

- ☐ () Kulttuuriala
- ☐ () Liiketalouden ja hallinnonala
- ☐ () Luonnontieteiden ala / Tietojenkäsittely
- ☐ () Luonnonvara ja ympäristöala
- ☐ () Matkailu- ravitsemis- ja talousala
- ☐ () Sosiaali- ja terveysala
- ☐ () Tekniikan ja liikenteenala
- ☐ () Valmentava koulutus (VALMA)
- ☐ () Muu:

10. VASTAA VAIN jos et ole tehnyt alavalintaa. Mille alalle olet harkinnut tehdä valintaa?

- ☐ () Kulttuuriala

- ☐ () Liiketalouden ja hallinnonala
- ☐ () Luonnontieteiden ala / Tietojenkäsittely
- ☐ () Luonnovara ja ympäristöala
- ☐ () Matkailu- ravitsemis- ja talousala
- ☐ () Sosiaali- ja terveysala
- ☐ () Tekniikan ja liikenteenala
- ☐ () Valmentava koulutus (VALMA)
- ☐ () Muu:

11. Miten tärkeänä pidät seuraavia asioita valitessasi juuri tämän alan? *

	Ei tärkeä Vähän tärkeää Tärkeä		
Hyvät työolosuhteet	()	()	()
Hyvä palkkaus	()	()	()
Kiinnostava ala	()	()	()
Oppilaitos lähellä kotipaikkakuntaa	()	()	()
Työ on itsenäistä ja haasteellista	()	()	()
Tuttua ala ennestään	()	()	()
Tunnen olevani lahjakas tässä ammatissa	()	()	()
Työllistymisnäkymät ovat tulevaisuudessa hyvät	()	()	()
Työllistyn kotiseudulle	()	()	()
Sopivan pitkät työajat	()	()	()
Alan trendi (yleinen kiinnostavuus)	()	()	()

12. Miten pitkä matka kotoa saisi olla oppilaitokseen, jos oppilaitoksella on asuntola (km)?

13. Vastaa seuraaviin kysymyksiin *

Ei lainkaan Vähän Erittäin paljon

Vaikuttiko kodin ja oppilaitoksen välimatka päätökseesi koulutuspaikasta?

() () ()

Vaikuttivatko opiskelupaikan harrastusmahdollisuudet ammativalintaasi?

() () ()

Vaikuttivatko ammativalintaasi se, että kaverit ovat lähellä opiskeluaikana?

() () ()

Haluaisitko, että opiskelu tapahtuisi kotoa käsin

() () ()

Haluaisitko asua opiskelija-asunnossa opiskelun aikana?

() () ()

Vaikuttaako ammatinvalintaan oppilaitoksen sijainti lähellä kaupunkia?

() () ()

Vaikuttaako valintaan se, että ala on tuttu jo aiemmin?

() () ()

Vaikuttaako ammatinvalintaasi uutiset esimerkiksi metsäteollisuuden investoinneista? () () ()

14. Miten paljon ammatinvalintaasi ovat vaikuttaneet: *

Ei lainkaan Vähän Erittäin paljon

Kaverit () () ()

Vanhemmat () () ()

Opinto-ohjaaja () () ()

Opettajat	☐	☐	☐
-----------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Työn kiinnostavuus	☐	☐	☐
--------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Työn haasteellisuus	☐	☐	☐
---------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

15. Millainen mielikuva sinulla on metsäalasta?

16. Mielikuvat metsäkoneenkuljettajan ammatista *

	Eri mieltä	Samaa mieltä
Työ on itsenäistä ja vastuullista	☐	☐
Työpäivät ovat pitkiä	☐	☐
Palkkaus on hyvä	☐	☐
Hyvä työllisyystilanne	☐	☐
Hyvä työskentely-ympäristö	☐	☐
Työn arvostus on hyvä	☐	☐
Työ sopii maalla ja kaupungissa asuville	☐	☐
Työ sopii molemmille sukupuolille	☐	☐
Työ on siistiä	☐	☐
Työ on fyysisesti kevyttä	☐	☐
Työ on henkisesti kevyttä	☐	☐

17. Olen saanut tietoa metsäalan ammatillisesta koulutuksesta *

	Vähän	Jonkin verran	Paljon
Kavereilta	☐	☐	☐
Vanhemmilta	☐	☐	☐

Opinto-ohjaajalta	☐	☐	☐
TV:stä	☐	☐	☐
Radiosta	☐	☐	☐
Internetistä	☐	☐	☐
Yhteishakuoppaista	☐	☐	☐
Messuilta	☐	☐	☐
Tutustumispäiviltä (Avoimet ovet, TET, TÄSMÄ)	☐	☐	☐
Muualta	☐	☐	☐
En mistään	☐	☐	☐

18. Mielikuva metsäkoneenkuljettajan ammatista (Kerro omin sanoin myönteiset ja kielteiset asiat ammatista) *

19. Mielikuva puutavara-autonkuljettajan ammatista (Kerro omin sanoin myönteiset ja kielteiset asiat ammatista) *

20. Mielikuva metsurin ammatista (Kerro omin sanoin myönteiset ja kielteiset asiat ammatista) *

21. Mielikuva metsäenergian tuottajan ammatista (Kerro omin sanoin myönteiset ja kielteiset asiat ammatista) *

22. JOS VALITSITJONKUN MUUN KUIN METSÄALAN. Mitkä asiat saisivat sinut kiinnostumaan metsäalasta? *

23. JOS VALITSIT METSÄALAN. Oletko ollut kosketuksissa metsään tai koneisiin aiemmin? (Esimerkiksi, kotona maatila, metsää, koneita, metsätöitä, raivausta, tai-
menistutusta ym.) *

☐ ☐ Kyllä olen

☐ ☐ En ole ollut

24. JOS VALITSIT EDELLISEEN KYLLÄ. Kerro lyhyesti miten? *

25. Metsäalan koulutuksessa minua eniten kiinnostaisi *

- ☐ () Koneellinen puunkorjuu (metsäkonetyö)
- ☐ () Metsäenergia (metsäenergian tuottaja)
- ☐ () Metsänhoito (metsurintyö)
- ☐ () Puutavara-autokuljettajantyö
- ☐ () Metsäkonetekniikka (Metsäkoneasentaja)
- ☐ () Ympäristöhoito (Metsäluonnonhoito)
- ☐ () Eräretkeily
- ☐ () Metsäalan esimiestehtävät
- ☐ () Muu:

[Lähetä]